

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

**Nezaměstnanost v České republice vs. nezaměstnanost
v okrese Rychnov nad Kněžnou**

Michaela Podhájecká

Bakalářská práce

2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela Podhájecká**
Osobní číslo: **E13782**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky**
Název tématu: **Nezaměstnanost v České republice vs. nezaměstnanost v okrese Rychnov nad Kněžnou**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem je na základě vyhodnocení dat, příčin a trendů vývoje nezaměstnanosti v České republice v komparaci s vývojem nezaměstnanosti a konkrétních faktorů v okrese Rychnov nad Kněžnou navrhnout možná opatření ke snížení nezaměstnanosti na Rychnovsku.

Osnova:

- Nezaměstnanost, trh práce a politika zaměstnanosti.
- Analýza nezaměstnanosti v České republice a v okrese Rychnov nad Kněžnou ve vybraných letech.
- Komparace vývoje nezaměstnanosti v České republice s vývojem nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou.
- Shrnutí, závěry a návrhy na možná opatření ke snížení nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

BUCHTOVÁ, B., ŠMAJS, J., BOLELOUCKÝ, Z. Nezaměstnanost. 2. vyd., přeprac. a aktualiz. Praha: Grada, 2013, 187 s. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4742-823.

KACZOR, P. Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2013, 242 s. Vysokoškolské učebnice (Oeconomica). ISBN 978-802-4519-302.

MAREŠ, P., SIROVÁTKA, T. Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003, 272 s. ISBN 80-210-3048-8.

MAREŠ, P. Nezaměstnanost jako sociální problém. 3. vyd., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 172 s. Studijní texty, sv. 6. ISBN 80-864-2908-3.

Materiály ČSÚ.

Materiály MPSV ČR.

Vedoucí bakalářské práce:

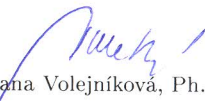

Ing. Jan Černošský, Ph.D.
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: 29. září 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: 29. dubna 2016

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 29. září 2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu zdrojů.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 26. 4. 2016

Michaela Podhájecká

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Janu Černohorskému, Ph.D. za jeho odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala své rodině za pochopení, trpělivost a podporu.

ANOTACE

Tato práce bude sloužit pro uvedení do problematiky nezaměstnanosti v České republice. Cílem je porovnat vývoj nezaměstnanosti v České republice jako celku s vývojem nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou v letech 2005 – 2015. První část je věnována teoretickému i praktickému pohledu na základní pojmy nezaměstnanosti s uvedením charakteristiky trhu práce České republiky a stání politiky zaměstnanosti. Druhá část je zaměřena na analýzu nezaměstnanosti a faktorů, které výši nezaměstnanosti ovlivňují. V závěru práce je provedeno shrnutí poznatků a návrhy, které by mohly napomoci ke snížení nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou.

KLÍČOVÁ SLOVA

Nezaměstnanost, trh práce, politika zaměstnanosti, okres Rychnov nad Kněžnou

TITLE

The Unemployment in the Czech Republic vs. the Unemployment in District of Rychnov nad Kněžnou

ANNOTATION

This work will serve for understanding of unemployment in the Czech Republic. The aim is to compare of evolution of unemployment in the Czech Republic with unemployment in the district of Rychnov nad Kněžnou in the years 2005 - 2015. The first part covers basic terminology generally used in regards to unemployment as well as its theoretical and practical aspects. This part also gives description of the labour market in the Czech Republic, its specifics and the government employment policies. The second part focuses on analysis of unemployment and factors which influence the level of unemployment. Finally, the third part summarises the findings and suggests solutions helping to reduce unemployment in the district of Rychnov nad Kněžnou.

KEYWORDS

Unemployment, labour market, policy of employment, district of Rychnov nad Kněžnou

OBSAH

ÚVOD	10
1 NEZAMĚŠTNANOST, TRH PRÁCE A POLITIKA ZAMĚŠTNANOSTI.....	11
1.1 NEZAMĚŠTNANOST	11
1.1.1 Měření nezaměstnanosti	12
1.1.2 Formy nezaměstnanosti	16
1.1.3 Přirozená míra nezaměstnanosti	19
1.1.4 Dopady nezaměstnanosti	19
1.2 TRH PRÁCE.....	20
1.2.1 Nabídka práce	21
1.2.2 Poptávka po práci.....	22
1.2.3 Rovnováha na trhu práce.....	23
1.3 POLITIKA ZAMĚŠTNANOSTI.....	23
1.3.1 Pasivní politika zaměstnanosti	24
1.3.2 Aktivní politika zaměstnanosti	25
1.3.3 Nástroje politiky zaměstnanosti	25
1.3.4 Politika zaměstnanosti v České republice.....	27
1.3.5 Úřady práce a zprostředkovatelé zaměstnání.....	27
2 ANALÝZA NEZAMĚŠTNANOSTI V ČESKÉ REPUBLICE A V OKRESE RYCHNOV NAD KNĚŽNOU VE VYBRANÝCH LETECH.....	29
2.1 ANALÝZA NEZAMĚŠTNANOSTI V ČESKÉ REPUBLICE V LETECH 2005 – 2015.....	29
2.1.1 Změna metodiky registrované nezaměstnanosti.....	29
2.1.2 Vývoj nezaměstnanosti.....	30
2.1.3 Shrnutí	38
2.2 ANALÝZA NEZAMĚŠTNANOSTI V OKRESE RYCHNOV NAD KNĚŽNOU V LETECH 2005 – 2015.....	40
2.2.1 Okres Rychnov nad Kněžnou	40
2.2.2 Vývoj nezaměstnanosti v okresech Královéhradeckého kraje	41
2.2.3 Vývoj nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou	41
2.2.4 Shrnutí	49
2.3 KOMPARACE VÝVOJE NEZAMĚŠTNANOSTI V ČR S VÝVOJEM NEZAMĚŠTNANOSTI V OKRESE RYCHNOV NAD KNĚŽNOU V LETECH 2005 – 2015	50
2.4 SOUČASNÁ SITUACE NA TRHU PRÁCE	53
3 SHRUTÍ, NÁVRHY NA MOŽNÁ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ NEZAMĚŠTNANOSTI V OKRESE RYCHNOV NAD KNĚŽNOU.....	55
3.1 SHRUTÍ	55
3.2 NÁVRHY NA MOŽNÁ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ NEZAMĚŠTNANOSTI V OKRESE RYCHNOV NAD KNĚŽNOU	56
ZÁVĚR.....	60
SEZNAM ZDROJŮ	63

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Průměrná míra nezaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR v letech 2005 - 2015	38
Tabulka č. 2: Vývoj vybraných hledisek v ČR v letech 2005 - 2015.....	39
Tabulka č. 3: Vývoj počtu zaměstnanců u nejvýznamnějších zaměstnavatelů (k 31.12.)	50
Tabulka č. 4: Porovnání vývoje vybraných ukazatelů v ČR a v okrese Rychnov nad Kněžnou v letech 2005 - 2015	52
Tabulka č. 5: Hodnoty vybraných ukazatelů (k 29. 2. 2016)	54

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Struktura obyvatelstva České republiky	13
Obrázek 2: Hospodářský koloběh v ekonomice	21
Obrázek 3: Křivka individuální nabídky práce	21
Obrázek 4: Křivka poptávky po práci.....	22
Obrázek 5: Rovnováha na trhu práce	23
Obrázek 6: Oblasti státní politiky zaměstnanosti	24
Obrázek 7: Průměrná míra nezaměstnanosti v ČR.....	30
Obrázek 8: Průměrná míra nezaměstnanosti mužů a žen v ČR.....	37
Obrázek 9: Poloha okresu Rychnov nad Kněžnou	40
Obrázek 10: Průměrná míra nezaměstnanosti v okresech Královehradeckého kraje.....	41
Obrázek 11: Průměrná míra nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou	42
Obrázek 12: Průměrná míra nezaměstnanosti mužů a žen v okrese Rychnov nad Kněžnou ...	49

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EHP	Evropský hospodářský prostor
EU	Evropská unie
Eurostat	Evropský statistický úřad
HDP	Hrubý domácí produkt
ILO	International Labour Organization (Mezinárodní organizace práce)
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NAIRU	Non Accelerating Inflation Rate of Unemployment
OSVČ	osob samostatně výdělečně činných
OZP	osoba se zdravotním postižením
RK	Rychnov nad Kněžnou
ÚP	úřad práce
VPM	volné pracovní místo
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil

ÚVOD

Nezaměstnanost je jev typicky doprovázející tržní mechanismus. V otevřených ekonomikách bývá často tématem číslo jedna a politické strany na ni nikdy nezapomínají ve svých volebních programech. Nezaměstnanost totiž není jen ekonomickým, ale i sociálním a kulturním problémem. Proto musí být prostředky investované do snižování míry nezaměstnanosti i jiného než ekonomického charakteru. Důležitou roli hraje například postoj veřejnosti k zaměstnanosti a nezaměstnanosti či vzdělání. Trh práce je velmi specifický komoditou, která je na něm obchodována – tj. lidská pracovní síla. Na trhu práce nelze koupit člověka jako takového, ale „pouze“ jeho znalosti a dovednosti, které jsou u každého jedince velmi individuální a nelze je od jejich nositele oddělit. To s sebou tedy přináší neoddělitelnost znalostí a schopností jedince od jeho osobnostní stránky.

Motivem pro výběr daného tématu je jeho „každodennost“. I když se české ekonomice daří v současné době dobře, stále je slyšet o potřebě poklesu míry nezaměstnanosti. Přitom jsou kolem nás stále poptávány určité profese, o něž není zájem, a dané pozice musí být často obsazovány cizí pracovní silou. Proto se zde nabízí otázka, co stojí za tím, že je v České republice stále velký počet evidovaných uchazečů o zaměstnání, zatímco musíme využívat pracovní sílu ze zahraničí.

Cílem práce je na základě vyhodnocení dat, příčin a trendů vývoje nezaměstnanosti v České republice v komparaci s vývojem nezaměstnanosti a konkrétních faktorů v okrese Rychnov nad Kněžnou navrhnout možná opatření ke snížení nezaměstnanosti na Rychnovsku.

Ke splnění hlavního cíle práce je nutné nejdříve splnit následující parciální cíle:

- charakterizovat základní pojmy související s problematikou nezaměstnanosti;
- analyzovat nezaměstnanost v České republice v letech 2005 – 2015;
- analyzovat nezaměstnanost v okrese Rychnov nad Kněžnou v letech 2005 – 2015;
- porovnat vývoj nezaměstnanosti v České republice s vývojem nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou;
- shrnout získané poznatky.

1 NEZAMĚŠTNANOST, TRH PRÁCE A POLITIKA ZAMĚŠTNANOSTI

V úvodní kapitole jsou uvedeny základní pojmy, které se pojí s problematikou nezaměstnanosti a jsou důležité pro pochopení celého textu. Patří mezi ně tři důležité pojmy, jimiž jsou nezaměstnanost, trh práce a politika zaměstnanosti.

1.1 Nezaměstnanost

Dosahování nízké míry nezaměstnanosti je jeden z klíčových cílů hospodářské politiky. Nezaměstnanost lze vymezit různě.

Kaczor vymezuje nezaměstnanost následujícím způsobem: „Pro tržní ekonomiku je nezaměstnanost fenoménem typicky doprovázejícím fungování tržního mechanismu a existuje i vzácná shoda ekonomických odborníků v tom, že v přiměřeném rozsahu je pro trh práce i pro ekonomiku jako celek nezaměstnanost zdravá. Svým způsobem je výrazem určité konkurence na trhu práce, která pomáhá, tak jako konkurence na všech jiných trzích, udržovat kvalitu i cenu obchodované komodity na optimální úrovni.“¹

Mareš o ní hovoří takto: „Ne každý, kdo pracuje je zaměstnaný a na druhé straně také ne každý, kdo nepracuje, je nezaměstnaný... Ta je tedy nikoliv protikladem práce, ale zaměstnanosti. Nejde tedy o to „nemít práci“, ale o to „nemít placené zaměstnání“ a tedy ani „nemít příjem ze zaměstnání“.“²

Keynes se o nezaměstnanosti vyjadřuje následovně: „Kdyby ministerstvo financí naplnilo staré láhve bankovkami, zakopalo je přiměřeně hluboko v opuštěných uhelných dolech, které by potom byly zasypány až k povrchu městskými odpadky, a ponechalo by pak soukromému podnikání, aby podle dobře osvědčených zásad *laisser-faire* znovu tyto bankovky byly vykopány ze země...nemusela by již existovat nezaměstnanost a nepřímo by se to odrazilo pravděpodobně tak, že by se reálný důchod společnosti, jakož i její kapitálové bohatství patrně podstatně zvýšily. Bylo by ovšem mnohem rozumnější stavět domy apod., ale brání-li tomu politické a praktické obtíže, je předcházející prostředek lepší než nic.“³

Všechny definice nezaměstnanosti se shodují v tom, že jde o aproximaci aktuálního počtu osob, které současně splňují tyto tři podmínky:

---

¹ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 46

² MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, s. 16

³ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. Vyd. 3. Slaný: Melandrium, 2007, s. 115

- jsou schopny práce (zdravotním stavem, věkem, osobní situací);
- chtějí zaměstnání (aktuálně);
- přesto, že chtějí zaměstnání, jsou v daný okamžik bez zaměstnání (tzn., že i přes svou snahu, která je různě vymezována jako přiměřená, nenalézají přiměřené zaměstnání).

První požadavek eliminuje ty, kteří nemají zaměstnání, ale nejsou schopni o ně soutěžit (obvykle jsou zabezpečeni dávkami sociálního charakteru). Druhý eliminuje lidi, kteří volí alternativní životní strategii (obvykle jsou zabezpečeni jinými příjmy, jako jsou renta, zisk, stipendia). Toto vymezení nezaměstnanosti se v hrubých rysech ustálilo již v prvních desetiletích minulého století. Definice nezaměstnanosti je tedy založena na tom, že osoba, která je schopná práce, je z možnosti pracovat v placeném zaměstnání vyřazena a že se svým vyřazením není spokojena a hledá nové placené zaměstnání.⁴

Nezaměstnanost je jev typicky se vyskytující v tržní ekonomice, kde doprovází fungování tržního mechanismu. Podle ekonomických odborníků je přiměřená míra nezaměstnanosti pro trh práce i pro ekonomiku jako celek prospěšná. Můžeme v ní vidět konkurenci na trhu práce, která napomáhá udržovat cenu a kvalitu obchodovatelného zboží na optimální úrovni.

Jako nepřímý důkaz tohoto tvrzení můžeme použít tzv. centrálně plánované ekonomiky, které vykazují sice navenek plnou zaměstnanost, tj. 100 %, avšak škála zboží na trhu, jeho dostupnost a stejně tak produktivita práce je v centrálně plánovaných ekonomikách nesrovnatelně nižší než v tržních ekonomikách vykazujících vždy určitou míru nezaměstnanosti.⁵

1.1.1 Měření nezaměstnanosti

Pro vyjádření situace na trhu práce se nejčastěji využívá ukazatel míra nezaměstnanosti. „*Míra nezaměstnanosti je procento nezaměstnaných z ekonomicky aktivního obyvatelstva.*“⁶ Tento ukazatel je jedním ze čtyř základních makroekonomických ukazatelů. Těmi dalšími třemi ukazateli jsou míra inflace, produkt ekonomiky a saldo platební bilance.

Jurečka se ve svém díle vyjadřuje k měření nezaměstnanosti následovně: „*Abychom mohli kvantifikovat nezaměstnanost, musíme vymezit určité kategorie obyvatelstva. Je důležité si*

⁴ MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, s. 16

⁵ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 46

⁶ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. Vyd. 3. Slaný: Melandrium, 2007, s. 117

uvědomit, že z makroekonomického hlediska se nezaměstnanost týká obyvatelstva v produktivním věku, což je věk od ukončení povinné školní docházky do odchodu do penze.⁷

Změřit míru nezaměstnanosti není zcela jednoduché. Podstatou je vyjádřit, jak velké procento obyvatelstva ekonomiky nemůže v daném čase najít uplatnění na trhu práce. Jde tedy o porovnání dvou veličin – počet lidí bez práce s počtem všech obyvatel ekonomiky, pro které je relevantní pracovat (viz vzorec (1)).

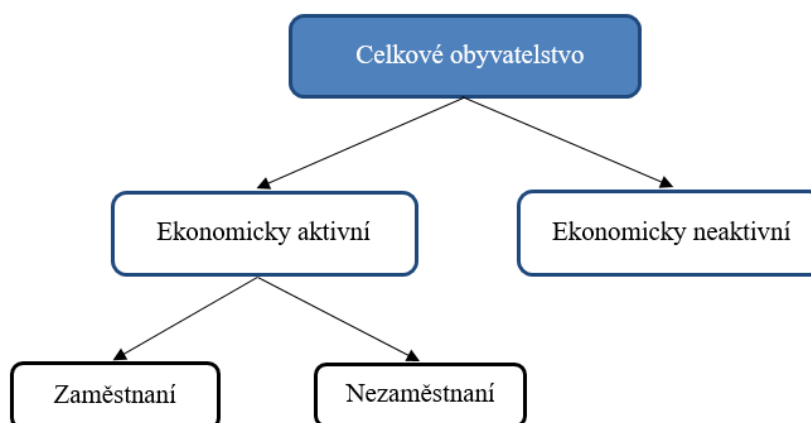
$$u = \frac{U}{L+U} \times 100 (\%) \quad (1)$$

kde: u je míra nezaměstnanosti vyjádřená v procentech;

U je počet nezaměstnaných;

L je počet zaměstnaných⁸

Jmenovatel daného zlomku (tj. $L + U$) se též označuje jako ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Obyvatelstvo ekonomiky lze rozdělit (viz obrázek 1).

Obrázek 1: Struktura obyvatelstva České republiky

Zdroj: Upraveno podle: PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. Vyd. 3. Slaný: Melandrium, 2007, s.116

„Ekonomicky aktivním“ obyvatelstvem se chápá obyvatelstvo s potenciálem pracovat. Někdy se pro ně používá označení „práceschopné obyvatelstvo“ či „pracovní síla“. Dále se člení na zaměstnané a nezaměstnané. Do skupiny zaměstnaných patří osoby starší 15 let, které mají placené zaměstnání nebo jsou zaměstnání ve vlastním podniku. Osoby spadající do skupiny nezaměstnaných jsou starší 15 let a splňují tyto tři podmínky:

- „nejsou zaměstnané nebo samo zaměstnané;

⁷ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, s. 135

⁸ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 46

- *aktivně hledají práci (např. prostřednictvím inzerátů, úřadu práce (ÚP));*
- *jsou schopné nastoupit do práce nejpozději do 14 dnů⁹.*

Do kategorie „ekonomicky neaktivních“ obyvatel spadají osoby, které nevyhovují kritériu zaměstnaných či nezaměstnaných. Jedná se většinou o nějakou zdravotní, věkovou nebo tzv. právní překážku jejich zapojení do pracovního procesu. Patří sem například děti (osoby mladší 15 let), starobní či invalidní důchodci, studenti, osoby na rodičovské dovolené.^{10,11}

V České republice (ČR) se používá několik ukazatelů, pomocí nichž lze určit míru nezaměstnanosti. Jsou jimi následující:

1. ukazatel registrované míry nezaměstnanosti;
2. ukazatel obecné míry nezaměstnanosti;
3. ukazatel podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let.

Níže se podrobněji podíváme na každý z nich.

1. Ukazatel registrované míry nezaměstnanosti

Ukazatel registrované míry nezaměstnanosti se v ČR začal používat po jejím vstupu do Evropské unie (EU). Tato oficiální metodika vstoupila v platnost ke dni 1. 7. 2004. Byl užíván například Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) v oficiálně zveřejňovaných statistikách nezaměstnanosti v ČR. Počítal se takto (viz vzorec (2)):

$$\frac{\text{Dosažitelní uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP}}{\text{Pracovní síla}} \times 100 \quad (2)$$

Do kategorie „dosažitelných uchazečů o zaměstnání evidovaných na ÚP“ spadají osoby, které jsou evidovány na ÚP na území ČR, nemají žádnou objektivní překážku, jež by jim bránila v nástupu do nového zaměstnání, a mohou do něho tedy bezprostředně nastoupit. Řadí se sem i evidovaní občané ze zemí EU a Evropského hospodářského prostoru (EHP). Nespádají sem například osoby pobírající peněžitou pomoc v mateřství, osoby, které jsou ve vazbě, pracovní neschopnosti nebo jsou zařazeni do rekvalifikačních kurzů. Kategorii „pracovní síla“ tvoří součet následujících položek:

- počet zaměstnaných z výběrového šetření pracovních sil;
- počet zaměstnaných občanů EU v ČR;

⁹ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. Vyd. 3. Slaný: Melandrium, 2007, s. 117

¹⁰ Tamtéž, s. 117

¹¹ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 47

- počet pracujících cizinců ze třetích zemí s platným povolením k zaměstnání či živnostenským oprávněním na území ČR;
- počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci všech úřadů práce na území ČR včetně občanů EU či EHP.¹²

Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) provádí Český statistický úřad (ČSÚ) v průběhu celého roku, kdy se snaží dotazníkovou formou získat informace o situaci na trhu práce a umožnit tak její analýzu.

2. Ukazatel obecné míry nezaměstnanosti

Ukazatel obecné míry nezaměstnanosti vypočítáme též jako podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle uváděný v procentech, avšak oba dva údaje jsou konstruované podle mezinárodních definic a doporučení Evropského statistického úřadu (Eurostat) a Mezinárodní organizace práce (ILO). „*Jedná se o odhady, které nejsou (na rozdíl od míry registrované zaměstnanosti) nijak vázány na reálný počet evidovaných na úřadech práce.*“¹³ Tato zdánlivá nevýhoda však v konečném důsledku nehraje takovou roli, protože si musíme uvědomit, že ne všichni obyvatelé bez práce jsou zaevidováni na úřadu práce. Jedná se například o bezdomovce či produktivní lidi, kteří si sice práci hledají, ale nechtějí se evidovat na ÚP. Ukazatel obecné míry nezaměstnanosti je používán Eurostatem při srovnávání nezaměstnanosti v jednotlivých členských zemích EU a ČSÚ.

Pokud srovnáme předchozí dva ukazatele, zjistíme, že při využití ukazatele obecné míry nezaměstnanosti docházíme dlouhodobě k nižším hodnotám než při užití ukazatele míry registrované nezaměstnanosti.¹⁴

3. Ukazatel podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let

Tento ukazatel je používán od 1. 1. 2013 MPSV. Důvodem jeho vzniku bylo vytvořit jeden oficiální ukazatel míry nezaměstnanosti (viz vzorec (3)).

$$\frac{\text{dosažitelní uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP ve věku 15 – 64 let}}{\text{počet obyvatel ve věku 15 – 64 let}} \times 100 (\%) \quad (3)$$

Tento nový ukazatel tedy poměřuje evidované nezaměstnané na ÚP ke všem osobám v daném věku, kdežto dříve to bylo pouze k ekonomicky aktivním osobám. Výsledná hodnota tohoto ukazatele vychází nižší než u registrované míry nezaměstnanosti. To je důsledkem toho, že

¹² KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 47-49

¹³ Tamtéž, s. 48

¹⁴ Tamtéž, s. 48-49

pracovní síla je jen část z celkového počtu obyvatel ve věku 15 – 64 let. Důležité je, že oba ukazatelé – ukazatel míry registrované nezaměstnanosti a ukazatel podíl nezaměstnaných osob - měří stejně citlivě trendy a sezónní výkyvy v míře nezaměstnanosti.¹⁵

1.1.2 Formy nezaměstnanosti

Jedná se o hlavní příčiny nezaměstnanosti. Uvedeme si a rozebereme ty nejzákladnější z nich. Těmi jsou: frikční, strukturální, cyklická, sezónní a skrytá nezaměstnanost. Dále ji můžeme rozlišovat na dlouhodobou, dobrovolnou/nedobrovolnou, technologickou a tzv. podzaměstnanost.

- **Frikční nezaměstnanost**

Frikční nezaměstnanost existuje z důvodu mobility pracovníků. V angličtině je označována výstižným termínem – „people between two jobs“.¹⁶ Jedná se o nejméně problémovou formu nezaměstnanosti. Vzniká např. z důvodu hledání lepšího zaměstnání, změny bydliště, po ukončení studia, rodičovské dovolené, nebo když dostane zaměstnanec výpověď. Často se sem řadí i tzv. sezónní nezaměstnanost, která je typická například pro zemědělství. Hlavním rysem frikční nezaměstnanosti je, že v souhrnu oproti takto nezaměstnaným lidem existují v ekonomice volná pracovní místa, jen chvíli trvá, než si nezaměstnaný vybere. Tato nezaměstnanost je tedy pouze dočasná a vzhledem k neustálému pohybu v ekonomice je zřejmé, že tu bude vždy určitá míra frikční nezaměstnanosti. Frikční nezaměstnanost je obvykle úzce vázána i na nastavení sociálního systému v dané ekonomice. Jsou-li nezaměstnaní štedře podporováni ze strany státu, nejsou nuceni intenzivně hledat novou práci a prodlužuje se také čas hledání práce.

- **Strukturální nezaměstnanost**

Vzniká z důvodu strukturálních změn v ekonomice. Jde o útlum některých odvětví a naopak o expanzi odvětví jiných. Jako strukturálně nezaměstnaný pracovník se označuje člověk z upadajícího odvětví, který nemá potřebnou kvalifikaci, jež je zapotřebí v odvětvích expandujících, a tudíž je potřeba jeho kvalifikaci změnit např. rekvalifikacemi. To však může trvat delší dobu.¹⁷ Jiným příkladem strukturální nezaměstnanosti může být nepoměr pracovních příležitostí v rámci různých částí země, přičemž v jedné části je nezaměstnanost vysoká a naopak v jiné části země jsou volná pracovní místa. Tento problém souvisí s nedostatečnou

---

¹⁵ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 49-51

¹⁶ Tamtéž, s. 55

¹⁷ MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, s. 20-22

mobilitou pracovních sil. Z tržního pohledu je naprosto přirozená. Strukturální nezaměstnanost nastává tedy tehdy, pokud struktura nabídky poptávky práce neodpovídá struktuře nabídky práce. V souhrnu však platí, že v ekonomice jsou volná pracovní místa.

- **Cyklická nezaměstnanost**

Cyklická nezaměstnanost je spojena s průběhem hospodářského cyklu v konkrétní ekonomice. Při recesi dochází k poklesu hrubého domácího produktu a poptávky na trhu výrobků a služeb, čímž dochází i k menší zaměstnanosti. Naopak v období konjunktury dochází k růstu hrubého domácího produktu a poptávky na trhu výrobků a služeb.¹⁸ Díky tomu vytváří trh práce více pracovních míst a klesá míra nezaměstnanosti. Někdy se také nazývá „nezaměstnanost z nedostatečné poptávky“. Byla charakteristická pro 19. století a počátek 20. století.¹⁹ Cyklická nezaměstnanost postihuje všechna odvětví ekonomiky.

- **Sezónní nezaměstnanost**

Sezónní nezaměstnanost vzniká, dochází-li k pravidelnému opakování cyklické nezaměstnanosti spojené s přírodním cyklem.²⁰ Jde tedy o pravidelné kolísání poptávky v závislosti na ročním období. Sezónní nezaměstnanost je charakteristická pro zemědělské oblasti, stavebnictví, cestovní ruch a dopravu. Její výhodou je předvídatelnost, tudíž se na ni můžou zaměstnanci i zaměstnavatelé připravit.

- **Skrytá nezaměstnanost**

Jedná se o situaci, kdy jsou někteří lidé bez práce, ale nejsou evidováni na úřadu práce a přitom o práci stojí. Někdy se o ní hovoří jako o tzv. „skryté pracovní síle“.²¹ Patří sem osoby, které na hledání práce rezignovaly, nebo si práci vyhledávají pomocí neformálních sítí či přímo u zaměstnavatelů bez registrace na úřadu práce. Lze sem zařadit například osoby v předčasném důchodu, studenty nebo matky na rodičovské dovolené. Výskyt skryté nezaměstnanosti podporuje i to, že jsou z údajů o nezaměstnaných často vyříděny osoby, které sice nemají práci, ale jsou zařazeny do různých programů pro nezaměstnané.²² Typické jsou rekvalifikační kurzy či veřejně prospěšné práce.

---

¹⁸ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 56

¹⁹ MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, s. 21

²⁰ Tamtéž, s. 21

²¹ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 56

²² MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, s. 21

- **Dlouhodobá nezaměstnanost**

Dlouhodobá nezaměstnanost je velmi nezdravý a nežádoucí jev. Z hlediska trvání nelze určit přesnou hranici mezi krátkodobou a dlouhodobou nezaměstnaností. Obvykle se za tuto hranici považuje půlroční někdy i roční období bez zaměstnání.²³ Dlouhodobá nezaměstnanost představuje problém z hlediska společnosti z důvodu kompenzace výdělku prostřednictvím sociálních dávek a ztráty pracovních návyků. Avšak i pro samotného nezaměstnaného to může vést k problémům, jako jsou deprese či alkoholismus, které mohou mít následně vliv na získání nové práce. Proto je obecně dobré rozšiřovat svoji kvalifikaci nebo alespoň dočasně přijmout podřadnější práci.

- **Dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost**

Typickým příkladem dobrovolné nezaměstnanosti je situace, kdy člověk upřednostní pobírání sociálních dávek před nabízenou prací. Jedná se o případ, kdy lidé nechtějí při dané mzdové sazbě pracovat. To se často vyskytuje u méně kvalifikovaných či zcela nekvalifikovaných pracovníků. Naopak nedobrovolně nezaměstnaní jsou jedinci, kteří práci aktivně hledají, ale z nějakého důvodu (např. kvalifikace, praxe, věk) ji najít nemohou. To znamená, že při dané mzdové sazbě chtějí pracovat, ale práci neseženou.²⁴ Významný vliv zde má nastavení sociálního systému v dané ekonomice. Velká část dobrovolně nezaměstnaných je často nezaměstnaná dlouhodobě. Jedná se o určitý styl života, kdy jedinci upřednostňují volný čas a dávky před prací.

- **Neúplná zaměstnanost (podzaměstnanost)**

Do skupiny podzaměstnaných (under-employment) se řadí ti, co byli kvůli situaci na trhu práce nuceni přijmout místo, které neodpovídá jejich kvalifikaci, nebo byli nuceni nastoupit na kratší pracovní úvazek než byl úvazek požadovaný.²⁵ Tento typ lze označit i jako „neúplnou zaměstnanost“. Většinou se jedná o dočasné řešení nepříznivé situace. Tento stav je nežádoucí pouze v případě dlouhodobosti a týká-li se významného objemu disponibilní pracovní síly.

- **Technologická nezaměstnanost**

V rámci forem nezaměstnanosti se jedná o relativně nový pojem. Technologická nezaměstnanost je úzce spjata s vědecko-technickou revolucí a postupným nahrazováním pracovní síly kapitálem (stroji, moderními technologiemi).²⁶ Pracovní síla bude na trhu práce

---

²³ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 57

²⁴ Tamtéž, s. 57-58

²⁵ Tamtéž, s. 58

²⁶ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 58

vždy poptávána a potřeba. Bude se měnit pouze struktura této poptávky, která je do značné míry předvídatelná.

1.1.3 Přírozená míra nezaměstnanosti

Přírozená míra nezaměstnanosti je taková úroveň nezaměstnanosti, která odpovídá ekonomice fungující na úrovni svého potenciálního („ideálního“) produktu. Přírozenou nezaměstnanost způsobuje to, že v ekonomice budou vždy lidé, kteří si budou hledat lepší zaměstnání či firmy, které budou ukončovat nebo naopak rozšiřovat svou činnost. Značí se u^* a řadíme sem frikční a strukturální nezaměstnanost. Přírozená míra nezaměstnanosti je ovlivňována celou řadou faktorů. Jedná se např. o vládní politiku, která výrazně ovlivňuje trh práce. Dále o demografické změny, kde se jedná zejména o mladé pracovníky a ženy, nebo o strukturální změny v ekonomice, kdy dochází k expanzi nebo naopak útlumu některých odvětví hospodářství.

S pojmem přírozená míra nezaměstnanosti úzce souvisí pojem „plná zaměstnanost“. V ekonomice hovoříme o plné zaměstnanosti, jestliže ekonomika pracuje na hladině potenciálního produktu. Pokud tomu tak není, dochází k tzv. recesní mezeře nebo inflační mezeře. K recesní mezeře dochází tehdy, pokud je dosahovaný reálný produkt v ekonomice nižší než potenciální. To znamená, že se v ekonomice nacházejí ve větším rozsahu nevyužité výrobní zdroje a naším úkolem je stimulovat růst agregátní poptávky na trhu výrobků a služeb a tím nepřímo i zaměstnanosti. Naopak pokud hovoříme o tzv. inflační mezeře v ekonomice, je reálný produkt vyšší než potenciální a dochází k „přehřívání“ ekonomiky. Jedná se o situaci, kdy ekonomika nezvládá uspokojovat poptávku na trhu výrobků a služeb v důsledku nedostatku výrobních kapacit a disponibilní pracovní síly. Dochází k růstu cen (inflaci), a proto v tomto případě mluvíme o tzv. inflační mezeře.²⁷

O příroze míře nezaměstnanosti se často hovoří i jako o míře nezaměstnanosti, která neurychluje inflaci a to proto, že se jedná o jakýsi ideál mezi dvěma výše uvedenými extrémy. V odborné terminologii ji najdeme pod označením NAIRU (Non Accelerating Inflation Rate of Unemployment).²⁸

1.1.4 Dopady nezaměstnanosti

Dopady nezaměstnanosti lze rozdělit na ekonomické a sociální. V případě ekonomických dopadů se jedná hlavně o plýtvání disponibilními zdroji. Sociální dopady se pak odvíjí od doby,

---

²⁷ Tamtéž, s. 53

²⁸ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 54

po níž je člověk nezaměstnaný. Většinou se jedná o přímou úměrnost, tzn. čím déle je člověk bez práce, tím větší to na něm zanechá sociální, ale i ekonomické následky.

- **Ekonomické dopady**

Pokud je míra nezaměstnanosti vyšší než přirozená míra nezaměstnanosti, ekonomika vyprodukovává méně než by produkovala na úrovni potenciálního produktu, a tudíž dochází k plýtvání dostupnými zdroji.²⁹

Tuto skutečnost zachycuje tzv. Okunův zákon. „*Okunův zákon říká, že je-li skutečná míra nezaměstnanosti o 1 procentní bod nad úrovní přirozené míry nezaměstnanosti, skutečný produkt bude o 2 procentní body pod svou potenciální úrovní.*“³⁰

- **Sociální dopady**

S nezaměstnaností se pojí řada negativ, např. kriminalita, sebevraždy, alkoholismus atd., která rostou tím víc, čím déle je člověk bez práce. Další sociální dopady přináší již zmiňovaná dlouhodobá nezaměstnanost, kdy dochází ke ztrátě pracovních návyků nezaměstnaného a snižuje se tak jeho možnost nalézt nové pracovní místo.³¹

1.2 Trh práce

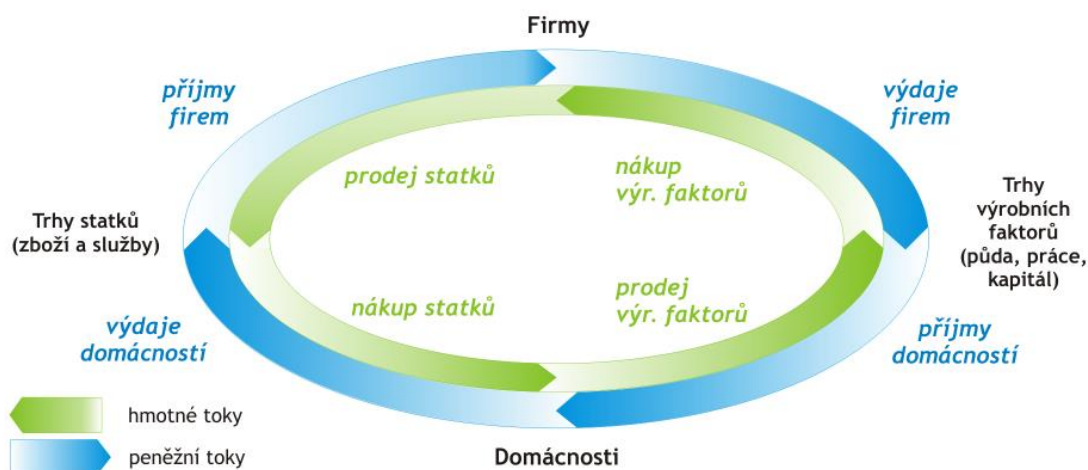
Trh práce je součástí tzv. hospodářského koloběhu (viz obrázek 2). Můžeme z něho vyčíst, že situace na kterémkoliv jiném trhu v ekonomice se odráží i v situaci na trhu práce a naopak. Totéž platí i pro změnu chování nějakého subjektu v rámci tohoto koloběhu. Chování jednoho z těchto čtyř subjektů může ovlivnit chování ostatních subjektů a situaci na ostatních trzích. Na trhu práce se střetává nabídka práce s poptávkou po práci. Na obrázcích nanášíme na horizontální osu (osu x) množství práce a na vertikální osu (osu y) mzdovou sazbu (nominální). Nabídka práce je představována domácnostmi, neboli potencionálními zaměstnanci, a poptávku po práci představují firmy neboli zaměstnavatelé. Firmy a pracovníci jsou tedy hlavními aktéry na trhu práce. Hlavním úkolem pracovního trhu je zprostředkovat firmám pracovní sílu, kterou potřebují ke své produkci. Rozeznáváme agregátní a individuální nabídku a poptávku po práci.

---

²⁹ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. Vyd. 3. Slaný: Melandrium, 2007, s. 127

³⁰ Tamtéž, s. 127

³¹ Tamtéž, s. 128

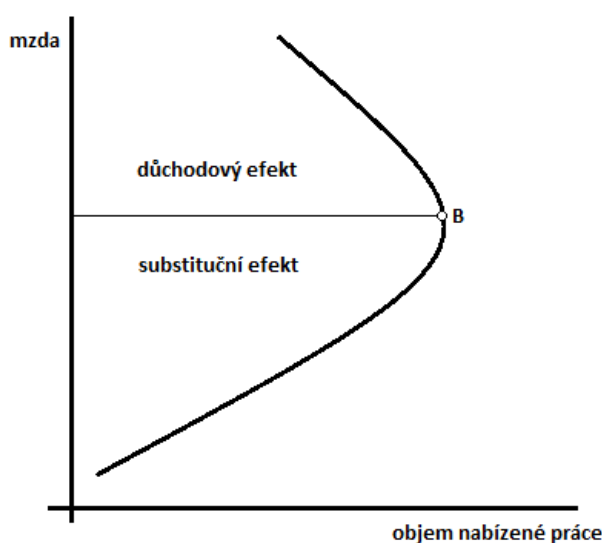

Obrázek 2: Hospodářský koloběh v ekonomice

Zdroj: ATLAS: Dnešní finanční svět. Tržní systém: trh, cena, peníze [online]. 2012 [cit. 2015-11-09].
Dostupné z: <http://atlas.dnesni-financni-svet.cz/cs/penize/mena/index.html>

1.2.1 Nabídka práce

Nabídka práce v ekonomice je tvořena domácnostmi a domácnosti jsou tvořeny konkrétními jedinci. Jedinci se rozhodují mezi svým volným časem a dobou, kterou stráví v práci. Na jejich rozhodování má vliv mzdová sazba. Pokud mzdová sazba roste, nabídka práce se zvyšuje (klasický rostoucí tvar). Musíme si ale uvědomit, že nemůže růst donekonečna. Pokud by byla mzdová sazba dostatečně vysoká, byla by zaměstnána veškerá pracovní síla v zemi a nabídka práce by se stala od této mzdy již zcela neelastickou. Individuální nabídka práce (konkrétního jedince) nemá klasický rostoucí tvar. Roste pouze do určité míry mzdy (viz obrázek 3).

Obrázek 3: Křivka individuální nabídky práce

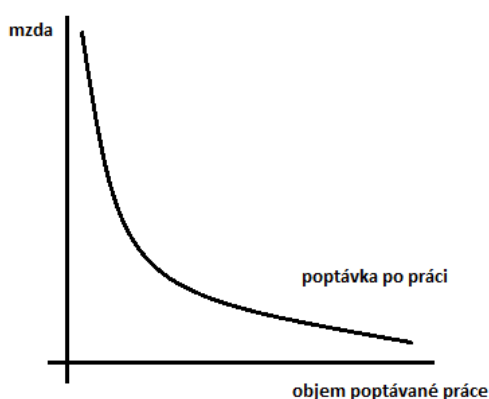
Zdroj: Upraveno podle: KACZOR, Pavel. Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 9

Na obrázku 3 je znázorněna individuální nabídka práce, u které jsou domácnosti do určité výše nabízené mzdy (bod B) ochotni za vyšší mzdu nabídnout více práce. Této hranici se též říká „kritická“ mzda. „substituční efekt“ znamená, že jedinci, kteří dosud nepracovali z důvodu neatraktivní mzdy, a tudíž preferovali volný čas před prací, mění své preference a dochází u nich k substituci jejich volného času za ochotu pracovat.

Poté, co mzda dosáhne úrovně bodu B, se začne snižovat. Jde o to, že při této mzdové úrovni stačí, aby v domácnosti vydělával pouze jeden z manželů, druhý pak může dát přednost například péči o děti. Pro tento jev se používá termín „důchodový efekt“. Důchodový efekt znamená, že příjem některých domácností dosáhl již takové úrovně, že umožňuje preferovat volný čas před nutností pracovat. Lze ho sledovat ve vyspělých ekonomikách. V ČR není v současné době obvyklý. Pracovní síla je specifická. Je schopna myslet, uvažovat a vyhodnocovat, jestli pro ni volný čas nemá větší užitnou hodnotu než mzda, kterou by si na trhu práce vydělala.³²

1.2.2 Poptávka po práci

Poptávka po práci je na trhu práce zastoupena firmami, zaměstnavateli. Funguje zde tzv. zákon klesající poptávky. Jde tedy o to, že s rostoucí cenou práce po ní klesá poptávka (viz obrázek 4). Čím je tedy pracovní síla dražší, tím pečlivěji zaměstnavatel zvažuje, zda je nezbytná, s čímž souvisí i počet pracovníků, které by byl ochoten zaměstnat. Naopak, čím nižší je mzda pracovní síly, tím je ochoten zaměstnat více pracovníků, avšak v rámci svého rozpočtového omezení. Individuální poptávka po práci je poptávkou jedné firmy a má shodný tvar.

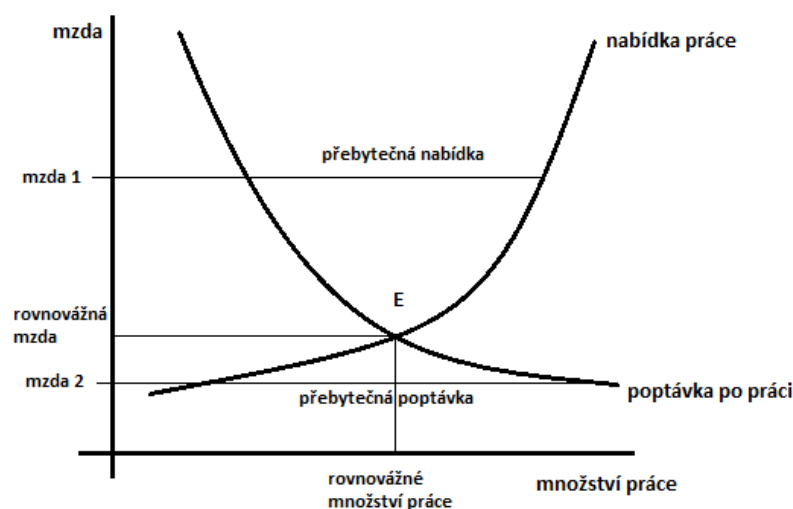
Obrázek 4: Křivka poptávky po práci

Zdroj: Upraveno podle: KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 10

³² KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 9-10

1.2.3 Rovnováha na trhu práce

Rovnováha se na trhu práce utváří vzájemnou interakcí nabídky a poptávky (viz obrázek 5).

Obrázek 5: Rovnováha na trhu práce

Zdroj: Upraveno podle: KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 11

Na obrázku výše je konkrétní trh práce, na němž je znázorněna konkrétní nabídka a poptávka po práci. Průsečík označený písmenem E představuje ideální stav nabídky a poptávky po práci, tržní rovnováhu. Tržní rovnováha je charakterizována rovnovážnou mzdou a rovnovážným množstvím práce. Pokud je mzda vyšší než rovnovážná mzda (mzda 1), dochází k tzv. „přebytečné nabídce práce“, kdy je ochota zaměstnanců pracovat vyšší než ochota zaměstnavatelů je při této mzdě přijímat. Naopak, je-li mzda nižší než rovnovážná mzda (mzda 2), ochota zaměstnavatelů přijímat nové zaměstnance je vyšší, kdežto zaměstnanci mají menší zájem pracovat. Tato situace se nazývá „přebytečná poptávka po práci“.³³

1.3 Politika zaměstnanosti

Politika zaměstnanosti usiluje o dosažení rovnováhy mezi nabídkou práce a poptávkou po práci, o produktivní využití zdrojů pracovních sil a o zabezpečení práva občanů na práci. Je to „soubor opatření, kterými jsou spoluvytvářeny podmínky pro dynamickou rovnováhu na trhu práce a pro efektivní využití pracovních sil“.³⁴ Na politiku zaměstnanosti lze pohlížet ze třech úrovní:

- makroekonomická úroveň – působí plošně a především na straně poptávky za cílem odstranění nadměrné nezaměstnanosti;

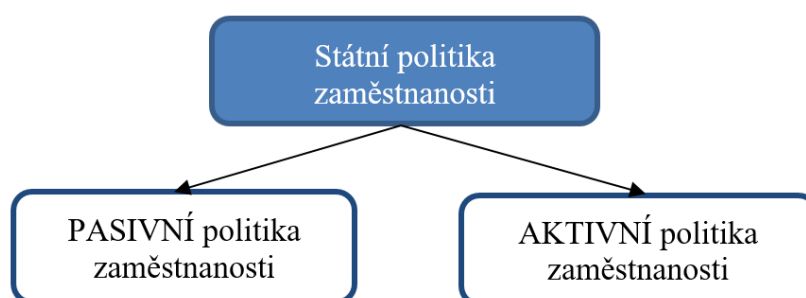
³³ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 11-12

³⁴ KLIKOVÁ, Christiana a Igor KOTLÁN. *Hospodářská politika*. Vyd. 1. Ostrava: Sokrates, 2003, s. 222

- regionální úroveň – řeší konkrétní problémy v daném regionu;
- mikroekonomická úroveň – řeší a formuluje podmínky pro přijímání a propouštění zaměstnanců v jednotlivých firmách.

Mezi hlavní úkoly politiky zaměstnanosti patří rozvoj infrastruktury na trhu práce, vytváření podmínek pro územní mobilitu pracovních sil, příprava adaptabilní pracovní síly, prohloubení profesní flexibility pracovních sil, zlepšení struktury zaměstnanosti, podpora začleňování osob s omezenou možností uplatnění na trhu práce a zmírnění negativních důsledků technického rozvoje.³⁵

Státní politika zaměstnanosti zahrnuje dvě oblasti – aktivní a pasivní (viz obrázek 6).

Obrázek 6: Oblasti státní politiky zaměstnanosti

Zdroj: Upraveno podle: KACZOR, Pavel. Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 198

Politika zaměstnanosti má legislativní oporu v zákonu č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti.³⁶ Začala se cíleně a koncepčně rozvíjet až ve 20. století. V první polovině 20. století se objevují opatření pasivní politiky zaměstnanosti. Důvodem byla ekonomická recese a světová hospodářská krize, která s sebou přinesla velkou vlnu nezaměstnanosti, a bylo zapotřebí udržení sociálního smíru. Aktivní politika zaměstnanosti se začala rozvíjet až ve druhé polovině 20. století, zejména v 90. letech, kdy docházelo k rychlým změnám potřeb na trhu práce.

1.3.1 Pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní politika zaměstnanosti řeší pouze následky nezaměstnanosti v podobě podpor v nezaměstnanosti. Jejím hlavním úkolem je sociálně zabezpečit nezaměstnané. Mezi hlavní nástroje pasivní politiky nezaměstnanosti patří:

³⁵ Tamtéž, s. 222-223

³⁶ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 199

- dávková podpora - příspěvek v nezaměstnanosti, který má za cíl udržet životní úroveň nezaměstnaného; státní sociální podpora; dávky v hmotné nouzi;
- předčasný odchod do důchodu kvůli nepříznivé situaci na trhu práce.

V souvislosti s poskytováním sociálních podpor v době nezaměstnanosti se zde může objevit problém tzv. sociálního parazitismu. Jde o situaci, kdy dotyčný žije na úkor druhých lidí. Proto by měl být co nejvyšší rozdíl mezi minimální mzdou a životním minimem.

V ČR je minimální mzda od 1. 1. 2016 ve výši 9 900 Kč (při odpracování 40 hodin týdně) a výše životního minima pro jednotlivce činí 3 410 Kč.^{37,38}

1.3.2 Aktivní politika zaměstnanosti

Jedná se o soubor opatření, která aktivně stimulují nezaměstnané ke změně jejich postavení na trhu práce. Mezi úkoly aktivní politiky zaměstnanosti patří tvorba nových pracovních míst, motivace zaměstnavatelů k zaměstnávání osob, které hledají obtížněji uplatnění, zvýšení flexibility pracovní síly a předcházení nezaměstnanosti. Zaměřuje se hlavně na znevýhodněné a ohrožené lidi na trhu práce, mezi něž patří např. lidé s nízkou či nevhodnou kvalifikací, handicapovaní apod. Mezi její hlavní nástroje patří:

- pracovní příprava a výcvik – rekvalifikace;
- programy pro nezaměstnanou mládež – absolventská a praktikantská místa;
- veřejné služby zaměstnanosti – veřejně prospěšná místa;
- programy pro handicapované osoby – chráněné dílny;
- podpora tvorby nových pracovních míst.

Výdaje aktivní politiky zaměstnanosti představují investici a mají určitou návratnost.

1.3.3 Nástroje politiky zaměstnanosti

Nástroje politiky zaměstnanosti lze klasifikovat jako politické nástroje modifikující a regulující nezaměstnanost jako nerovnováhu trhu práce. Podle Klikové a Kotlána je lze členit následujícím způsobem.

³⁷ MPSV. *Příjmy a životní úroveň: Životní a existenční minimum* [online]. 2013 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/11852>

³⁸ MPSV. *Příjmy a životní úroveň: Minimální mzda od 1. 1. 2016* [online]. 2015 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/22117>

A. Členění nástrojů podle cílové skupiny:

1. nástroje orientované na nezaměstnané – patří sem opatření, která jsou zaměřena na získání a změnu kvalifikace, pomoc při začleňování osob na trh práce, veřejně prospěšné práce či pomoc při založení podniku;
2. nástroje orientované na zaměstnané – patří sem též opatření, která jsou zaměřena na získání a změnu kvalifikace a dále např. zkrácení pracovního času a délky životní pracovní aktivity.

B. Členění nástrojů podle podnětů k vystoupení z trhu či podnětů ke vstupu na trh práce:

1. Podněty k vyloučení z trhu práce:
  - na straně poptávky - řadí se sem dřívější odchod do důchodu;
  - na straně nabídky - odchod na placenou mateřskou dovolenou, rodičovská dovolená.
2. Podněty ke vstupu na trh práce:
  - na straně poptávky - spadají sem příspěvky ke mzdě po přijetí pracovníka po rekvalifikaci;
  - na straně nabídky – rekvalifikace, podpora regionální migrace či podněty začínajícím podnikatelům.
3. Nevýhody a negativní sankce sloužící k vyloučení z trhu práce:
  - na straně poptávky – spadá sem zákaz dětské práce, omezení zaměstnávání přistěhovalců;
  - na straně nabídky – prodloužení povinné školní docházky, snížení možnosti výdělků důchodců bez krácení jejich starobních důchodů.
4. Nevýhody a negativní sankce bránící určité osoby či celé sociální kategorie před vytlačení z trhu práce:
  - na straně poptávky – určení maxima pracovních hodin, ochrana proti neoprávněnému propouštění z práce, pokuty pro zaměstnavatele, pokud nesplní kvóty pro zaměstnávání zdravotně postižených osob;
  - na straně nabídky – očekávané akceptování příjmu a kvalifikační úrovně nezaměstnanými v nabízených zaměstnáních, zpochybnění závazného charakteru mzdových dohod mezi odbory a zaměstnavateli.³⁹

---

³⁹ KLIKOVÁ, Christiana a Igor KOTLÁN. *Hospodářská politika*. Vyd. 1. Ostrava: Sokrates, 2003, s. 224-227

1.3.4 Politika zaměstnanosti v České republice

Do roku 1989 tu žádná oficiální nezaměstnanost neexistovala. Stejně tak jako v ostatních socialistických státech zde byla přezaměstnanost. Navzdory obav z vysoké míry nezaměstnanosti, byla v 90. letech v České republice míra nezaměstnanosti nízká a to díky tomu, že se začal obsazovat sektor služeb, který zde nebyl rozvinutý, což přineslo nová pracovní místa. Politika nezaměstnanosti v České republice v současnosti sleduje následující cíle (v souladu s cíli Strategie Evropa 2020):

- celková míra zaměstnanosti ve výši 75 %;
- míra zaměstnanosti žen: 65 %;
- míra zaměstnanosti starších osob: 55 %;
- snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15 – 24 let): o třetinu oproti roku 2010;
- snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací: o čtvrtinu oproti roku 2010;
- snížení administrativní zátěže podnikatelů oproti r. 2005: 30 %;
- zvýšení produktivity práce oproti r. 2010: 20 %.⁴⁰

1.3.5 Úřady práce a zprostředkovatelé zaměstnání

Obecně lze uvést tři možnosti zprostředkování zaměstnání – ÚP, agenturou práce a tzv. sdíleným zprostředkováním.

- **Zprostředkování zaměstnání úřadem práce**

ÚP nemají v ČR dlouhou tradici. Fungují zde od roku 1990. Před rokem 1989 nebyly potřeba, protože v centrálně plánové ekonomice byla uměle vytvořena 100 % zaměstnanost. Od 1. 1. 2012 se staly tzv. jednotným výplatním místem všech nepojistných sociálních dávek v ČR, a tudíž je jejich úloha poměrně široká. ÚP je státní instituce a poskytuje své služby bezplatně.

- **Zprostředkování zaměstnání agenturou práce**

Jde o komerční formu zprostředkování zaměstnání. Platba za zprostředkování práce by měla být k tíži zaměstnavatele (firmy), pro kterého je pracovní síla zajištěna.

- **Sdílené zprostředkování**

Jedná se o formu zprostředkování práce na pomezí úřadu práce a agentury práce. V ČR se jedná o novou formu, užívá se zde od 1. 1. 2012. Zakládá se na možnosti ÚP předat některé evidované uchazeče agentuře práce. Uchazeči s tím musí písemně souhlasit. Jedná se zejména

---

⁴⁰ VLÁDA ČR. *Strategie Evropa 2020 a ČR: Národní cíle ČR v rámci Strategie Evropa 2020* [online]. ©2002-2015 [cit. 2015-11-10]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/cr/eu-2020-a-cr-78696/>

o dlouhodobě evidované či problematicky umístitelné uchazeče, kterým chce tímto způsobem zvýšit šanci jejich uplatnění na trhu práce. V případě takto sjednaného zaměstnání uzavírá ÚP s agenturou písemnou dohodu, ve které může být agentuře práce poskytnut příspěvek.⁴¹

---

⁴¹ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, s. 216-217

2 ANALÝZA NEZAMĚŠTNANOSTI V ČESKÉ REPUBLICE A V OKRESE RYCHNOV NAD KNĚŽNOU VE VYBRANÝCH LETECH

Druhá kapitola nám přiblíží vývoj nezaměstnanosti v letech 2005 – 2015. Nejprve bude analyzována ČR jako celek a poté vybraný územní celek, jímž je okres Rychnov nad Kněžnou.

2.1 Analýza nezaměstnanosti v České republice v letech 2005 – 2015

V této podkapitole je nejprve uvedena metodika užívaná k výpočtu míry registrované nezaměstnanosti v ČR. Následně bude zmapován vývoj nezaměstnanosti v ČR v období let 2005 – 2015.

2.1.1 Změna metodiky registrované nezaměstnanosti

Od 1. ledna 2013 přešlo MPSV na základě dohody s ČSÚ na nový ukazatel registrované míry nezaměstnanosti v ČR s názvem podíl nezaměstnaných osob, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku (více viz podkapitola Měření nezaměstnanosti). Tento ukazatel nahradil doposud užívanou metodiku, která poměřovala všechny dosažitelné uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám.

Důvody, které vedly ke změně metodiky registrované nezaměstnanosti, jsou následující:

- nedostatečná reprezentativnost a vyšší chybovost detailních výsledků u údajů o zaměstnanosti z VŠPS na úrovni okresů, pro nižší územní celky detailní výsledky zcela chyběly;
- ukazatel míry registrované nezaměstnanosti porovnává dosažitelné uchazeče o zaměstnání s pracovní silou tvořenou kombinací údajů z více zdrojů (dosažitelní uchazeči o zaměstnání z evidence ÚP, zaměstnané osoby z dat VŠPS ČSÚ);
- srovnávání či záměna míry nezaměstnanosti MPSV a VŠPS ČSÚ a jejich nesprávná interpretace.⁴²

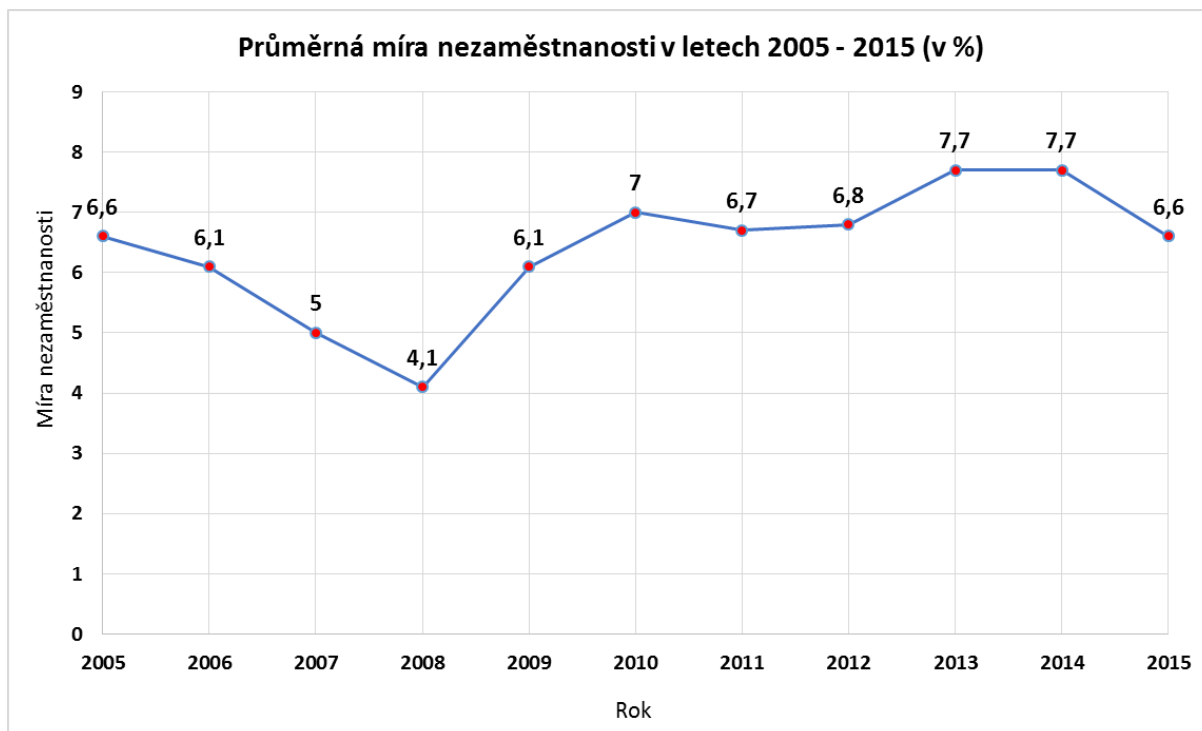
Nový ukazatel podíl nezaměstnaných osob má kvůli odlišné definici jinou úroveň, a proto je s původním ukazatelem nesrovnatelný. MPSV přepočítalo podle nového ukazatele údaje registrované míry nezaměstnanosti od roku 2005.

---

⁴² MPSV. *Změna metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti* [online]. ©2002-2015 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky

2.1.2 Vývoj nezaměstnanosti

Ve sledovaném období mezi lety 2005 – 2015 byla nejvyšší míra nezaměstnanosti naměřena na úrovni 7,7 % v letech 2013 a 2014. Naopak nejnižší míra nezaměstnanosti byla naměřena na úrovni 4,1 % v roce 2008 (viz obrázek 7).

Obrázek 7: Průměrná míra nezaměstnanosti v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování podle: MPSV. Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob [online]. 2016 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

Pro sledování vývoje nezaměstnanosti a jejich dopadů v jednotlivých letech byla vybrána následující hlediska: sektorová ekonomika, podnikatelská sféra, rizikové skupiny osob, průměrný počet uchazečů registrovaných na ÚP, průměrný počet uchazečů na jedno volné pracovní místo (VPM).

V roce 2005 byla dynamika nárůstu zaměstnanosti v průběhu roku vysoká. Mezi prvním a čtvrtým čtvrtletím došlo k zvýšení téměř o 100 tisíc osob. Průměrná míra nezaměstnanosti byla 6,6 %. V primárním sektoru národního hospodářství došlo k poklesu zaměstnanosti, naopak v sekundárním a terciárním sektoru došlo k jejímu nárůstu. Nejvíce se dařilo stavebnictví. Průmysl zaznamenal také nárůst zaměstnanosti, byl zde ale doprovázen nárůstem produktivity práce, tudíž nebyl tak výrazný jako u stavebnictví. Pokračoval pokles podnikatelů se zaměstnanci i bez nich. Od 1. října 2004 nabyl účinnosti nový zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, který zpřísnil podmínky pro vedení uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP a pro poskytování podpor v nezaměstnanosti. V důsledku toho se výrazně zvýšil počet uchazečů

o zaměstnání vyřazených z evidence ÚP pro neplnění součinnosti s ÚP. Průměrný počet uchazečů registrovaných na ÚP v roce 2005 činil 514 300 osob. Zvýšil se počet VPM, kdy na 1 VPM připadalo v průměru 9,2 uchazeče. Z rizikových skupin vzrostl počet osob se zdravotním postižením (OZP) a podíl dlouhodobě nezaměstnaných. V rámci aktivní politiky zaměstnanosti byly poskytovány dotace podnikům, které vytvořily nová pracovní místa v okresech s vysokou mírou registrované nezaměstnanosti. Tyto opatření měla vést ke snížení regionálních rozdílů v nezaměstnanosti a k předcházení dlouhodobé a opakované nezaměstnanosti ohrožených skupin obyvatelstva. Rostla nezaměstnanost osob starších 50 let. Snížil se počet i podíl osob mladších 25 let a zvýšilo se průměrné zastoupení žen mezi uchazeči o zaměstnání. Pozitivní vývoj zaměstnanosti a nezaměstnanosti byl především důsledkem dobrých ekonomických podmínek. V porovnání s vysokým růstem hrubého domácího produktu (HDP) v roce 2005, byla nezaměstnanost stále ještě vysoká a měla hlavně strukturální charakter, takže zaměstnavatelé nabízeli VPM, ale pracovní síla často nedisponovala odpovídajícím vzděláním a praxí. Se vstupem ČR do EU (1. 5. 2004) se mírně zvýšila dynamika počtu nově hlášených uchazečů o práci ze zemí EU. Nejvíce jich bylo ze Slovenské republiky a z Polska.⁴³

V roce 2006 míra nezaměstnanosti poklesla o 0,5 % oproti roku 2005, tedy na 6,1 %. Růst zaměstnanosti byl ovlivněn pokračujícím příznivým vývojem ekonomiky, kdy HDP opět vykazovalo značný růst. Vzrostl počet podnikatelů se zaměstnanci a počet podnikatelů bez zaměstnanců vykazoval pouze mírný pokles. Ve srovnání s ostatními zeměmi EU zůstal však stále v ČR podíl podnikatelů na celkové zaměstnanosti nadprůměrný. Zaměstnanost opět poklesla pouze v primárním sektoru a nejvyšší nárůst zaznamenal sekundární sektor, kde sehrál významnou roli průmysl a to hlavně zpracovatelský. Stavebnictví zaznamenalo oproti předešlému roku pokles. Podíl sekundárního sektoru na zaměstnanosti v ČR představuje nejvyšší hodnotu ze všech států EU. Průměrný počet uchazečů o zaměstnání registrovaných na ÚP byl 474 800 osob. Zlepšil se i ukazatel počtu uchazečů na 1 VPM, který vykazoval průměrnou hodnotu 5,8. Z rizikových skupin absolutně poklesl počet OZP, zastavil se dlouhodobý nárůst nezaměstnanosti osob starších 50 let a poklesl počet dlouhodobě nezaměstnaných. Z hlediska dosaženého vzdělání poklesly počty všech skupin uchazečů o zaměstnání, nejpočetněji zastoupeni byli stále vyučení uchazeči a dále uchazeči bez ukončeného vzdělání nebo se základním vzděláním. Jako pozitivní lze hodnotit další snížení počtu i podílu osob mladších 25 let. Důvodem byl demografický vývoj, vývoj počtu studujících, ale i rostoucí zájem zaměstnavatelů o mladší lidi. V menší míře to pak bylo

---

⁴³ MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2005* [online]. 2006 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2005/analyza_zam_nezam_2005.pdf

i z důvodu zpřísnění podmínek pro přiznávání podpory v nezaměstnanosti u absolventů škol. Přesto, že se v roce 2006 zvýšila nabídka práce, nadále přetrvávala strukturální nezaměstnanost. Na zmírnění těchto nerovností se částečně orientovala politika zaměstnanosti a dalším předpokladem bylo i zvýšení profesní a územní mobility.⁴⁴

V roce 2007 průměrná míra nezaměstnanosti klesla na 5 %. Byl zde tedy meziroční pokles o 1,1 %. V tomto roce celkově došlo k nárůstu v podnikatelské sféře. Vzrostl počet podnikatelů bez zaměstnanců a klesl počet podnikatelů se zaměstnanci. Ve srovnání s předešlým rokem se tedy jedná o opačný jev. Podíl podnikatelů na celkové zaměstnanosti byl v ČR ve srovnání s ostatními zeměmi EU stále nadprůměrný. Zaměstnanost poklesla opět pouze v primárním sektoru a sekundární sektor zaznamenal nárůst, který však v porovnání s předchozím rokem nebyl tak výrazný. Zaměstnanost rostla hlavně díky zpracovatelskému průmyslu, zejména v odvětvích spojených s výrobou automobilů. Mírný růst zaznamenalo i stavebnictví. V terciárním sektoru vzrostl počet zaměstnaných osob, ale podíl na celkové zaměstnanosti se snížil. Došlo k nárůstu zaměstnanců z řad cizích státních příslušníků na 240 200 osob, kteří představují 5,6 % na pracovní síle a 6,3 % na zaměstnanosti. V roce 2007 průměrný počet uchazečů o zaměstnání na ÚP činil 392 800 osob. Ukazatel počtu uchazečů na 1 VPM měl v průměru hodnotu 3,2, což je o 2,6 uchazeče méně na jedno VPM než před rokem. Pokračoval pokles nezaměstnanosti rizikových skupin, avšak v důsledku snížení celkové míry nezaměstnanosti jejich podíl na celkové nezaměstnanosti vzrostl. Mírně se mezi uchazeči o zaměstnání zvýšilo průměrné zastoupení žen, přičemž absolutní počet uchazeček o zaměstnání poklesl. Stále přetrvávala strukturální nezaměstnanost.⁴⁵

Ve sledovaném období byla nejnižší míra nezaměstnanosti v roce 2008 na úrovni 4,1 %. Oproti předešlému roku 2007 poklesla o 0,9 %. V primárním sektoru zaměstnanost meziročně poklesla. V sekundárním a terciárním sektoru zaměstnanost vzrostla. Podíl terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti zůstal stejný, jako byl v roce 2007, avšak podíl sekundárního sektoru vzrostl a to díky rozvoji stavebnictví. Vzrostl celkový počet podnikatelů, z nichž nárůst zaznamenali podnikatelé bez zaměstnanců a pokles podnikatelé se zaměstnanci. Vzrostla zaměstnanost cizích státních příslušníků na 284 600 osob a na základě živnostenského oprávnění jich podnikalo na území ČR 77 200. Průměrný počet uchazečů o zaměstnání meziročně poklesl na 324 600 osob. Díky poklesu průměrného počtu uchazečů o zaměstnání a nárůstu průměrného počtu VPM, poklesl meziročně podíl uchazečů na 1 VPM na 2,3. Počet

---

⁴⁴ MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2006* [online]. 2007 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2006/Analyza0612.pdf

⁴⁵ MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2007* [online]. 2008 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2007/Anal2007.pdf

nezaměstnaných osob z rizikových skupin zaznamenal převážně pokles a snížení podílu na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání. Nárůst zaznamenala skupina absolventů a mladistvých. Zastoupení žen mezi uchazeči se po dlouhodobém nárůstu snížilo. Na poklesu dlouhodobé nezaměstnanosti se kromě ekonomického růstu spojeného s vysokou poptávkou po pracovních silách podílelo i zpřísnění podmínek pro získání sociálních dávek. Zpomalující se ekonomický růst a důsledky světové finanční a ekonomické krize se začaly na trhu práce projevovat až v závěru roku, kdy došlo k prvním případům propouštění zaměstnanců a tím k růstu nezaměstnanosti.⁴⁶

V roce 2009 míra nezaměstnanosti ve všech sférách národního hospodářství ČR stoupla o 2 %, tedy na úroveň 6,1 %. Poklesla zaměstnanost žen i mužů. U mužů byl pokles výraznější, ale vzhledem k nižší zaměstnanosti žen zůstal podíl mužů na celkové zaměstnanosti na úrovni roku 2008. V primárním i sekundárním sektoru národního hospodářství došlo k meziročnímu snížení zaměstnanosti a ke snížení jejich podílu na celkové zaměstnanosti. V sekundárním sektoru zaznamenalo nárůst zaměstnanosti pouze stavebnictví. Pokles celkové zaměstnanosti zmírnil nárůst počtu zaměstnaných v terciárním sektoru a podíl terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti vzrostl. Došlo k nárůstu celkového počtu podnikatelů, hlavně v kategorii podnikatel bez zaměstnanců. Počet cizích státních příslušníků v postavení zaměstnanců se meziročně snížil. Zvýšil se však počet cizích státních příslušníků podnikajících na základě živnostenského oprávnění. Podíl zaměstnaných cizích státních příslušníků na celkové zaměstnanosti klesl. Počet uchazečů o zaměstnání rostl po celý rok 2009. Jejich průměrný počet byl 465 600 a ke konci roku dosáhl počtu 539 100 osob. Vzhledem k nárůstu průměrného počtu uchazečů o zaměstnání a poklesu průměrného počtu VPM vzrostl meziroční počet uchazečů na 1 VPM z 2,3 na 9,6 a ke konci roku vzrostl meziročně tento ukazatel z hodnoty 3,9 na 17,4. Počet uchazečů z řad rizikových skupin mírně vzrostl, ale vzhledem k nárůstu nezaměstnanosti i ostatních skupin uchazečů, jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání meziročně klesl. Vývoj počtu a struktury uchazečů s podporou ovlivnil potřebu a čerpání finančních prostředků státního rozpočtu na podpory v nezaměstnanosti. Jejich objem v roce 2009 činil 15,1 mld. Kč (v roce 2008 bylo vyplaceno o 8 mld. Kč méně). Koncem roku 2008 se na trhu práce začaly projevovat důsledky světové finanční a ekonomické krize a pokračovaly i v průběhu roku 2009. Ve 2. pololetí 2009 se zmírnily. Zpomalil se růst nezaměstnanosti.⁴⁷

---

⁴⁶ MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2008* [online]. 2009 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2008/Anal2008.pdf

⁴⁷ MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2009* [online]. 2010 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2009/Anal2009.pdf

K meziročnímu poklesu průměrné míry zaměstnanosti dochází též v roce 2010. Tento pokles však není tak výrazný jako mezi roky 2008 a 2009. Průměrná mírná nezaměstnanosti je na úrovni 7 %. Oproti roku 2009, kdy pokles zaměstnanosti postihl především muže, se na snížení zaměstnanosti podíleli muži i ženy téměř stejně. V primárním i sekundárním sektoru se zaměstnanost meziročně snížila a v terciárním sektoru byl nárůst minimální. Podíl na celkové zaměstnanosti v primárním sektoru zůstal stejný, podíl terciárního sektoru vzrostl a podíl sekundárního sektoru se snížil. Pokles zaznamenal průmysl i stavebnictví, kde u průmyslu zůstal podíl stejný, ale u stavebnictví se podíl snížil. Zvýšil se celkový počet podnikatelů, hlavně v kategorii podnikatelů bez zaměstnanců. Jejich podíl na celkové zaměstnanosti vzrostl. Počet cizích státních příslušníků v postavení zaměstnanců se meziročně snížil, avšak zvýšil se jejich počet jako podnikajících osob na základě živnostenského oprávnění. Celkový podíl zaměstnaných cizích státních příslušníků na zaměstnanosti klesl. Průměrný počet uchazečů o zaměstnání v roce 2010 mírně vzrostl na 528 700 osob. Průměrný počet uchazečů na 1 VPM meziročně vzrostl z 9,6 na 16,0 a na konci roku měl tento ukazatel hodnotu 18,2. Vzrostl počet uchazečů o zaměstnání z řad OZP, počet uchazečů o zaměstnání nad 50 let, počet dlouhodobě nezaměstnaných, z čehož podíl OZP na celkovém počtu uchazečů meziročně klesl, podíl uchazečů nad 50 let a dlouhodobě nezaměstnaných se zvýšil. Naopak nezaměstnanost mladých lidí do 25 let a absolventů se snížila a klesl i jejich podíl na celkové nezaměstnanosti.⁴⁸

Rok 2011 přináší růst zaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti poklesla o 0,3 %, tedy na 6,7 %. Na zvýšení zaměstnanosti se podílely především ženy. Počet zaměstnaných žen vzrostl a počet mužů poklesl. V primárním a terciárním sektoru se snížila zaměstnanost i podíl na celkové zaměstnanosti. Sekundární sektor zaznamenal meziroční růst zaměstnanosti a vzrůst jeho podílu na celkové zaměstnanosti. Průmysl zaznamenal nárůst (jeho podíl na celkové zaměstnanosti se zvýšil) a stavebnictví pokles (jeho podíl se snížil). Vzrostl celkový počet podnikatelů, ale vzrostla pouze kategorie podnikatelů bez zaměstnanců. Počet cizích státních příslušníků v postavení zaměstnanců a podnikajících na základě živnostenského oprávnění meziročně vzrostl. Jejich podíl na celkové zaměstnanosti se však meziročně nezměnil. Průměrný počet uchazečů o zaměstnání v roce 2011 meziročně poklesl na 507 800 osob. Vzhledem k nárůstu počtu volných pracovních míst a poklesu počtu uchazečů o zaměstnání se zmenšil nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Průměrný počet uchazečů připadajících na 1 VPM byl 13,9 a koncem roku 14,2. Počet uchazečů z rizikových skupin meziročně poklesl, až na skupinu dlouhodobě nezaměstnaných, jejichž počet se zvýšil. Podíl

---

⁴⁸ MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2010* [online]. 2011 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2010/Anal2010.pdf

na celkové zaměstnanosti zůstal u OZP nezměněn, u uchazečů nad 50 let se snížil a u skupin nezaměstnaných mladých lidí do 25 let a u dlouhodobě nezaměstnaných se zvýšil.⁴⁹

V následujícím roce 2012 míra nezaměstnanosti v ČR vzrostla o 0,1 %, tedy z 6,7 % na 6,8 %. Zaměstnanost v primárním sektoru národního hospodářství po delším poklesu vzrostla a díky tomu se podíl na celkové zaměstnanosti zvýšil. V sekundárním sektoru zaměstnanost meziročně poklesla a poklesl i podíl tohoto sektoru. Na poklesu se podílelo především stavebnictví, ale částečně i průmysl. Zaměstnanost vzrostla také v terciárním sektoru a jeho podíl na celkové zaměstnanosti se zvýšil. Díky růstu v kategorii podnikatelů bez zaměstnanců rostla nadále zaměstnanost ve skupině podnikatelů. Průměrný počet uchazečů o zaměstnání mírně poklesl na 504 400 osob. Počet uchazečů připadající na 1 VPM činil 12,6 a koncem roku 2012 zvýšil z 14,2 na 15,6. Snížil se počet uchazečů z řad OZP a snížil se i jejich podíl na celkové nezaměstnanosti. Meziročně se zvýšil počet uchazečů nad 50 let věku, počet mladých do 25 let, počet absolventů a počet dlouhodobě nezaměstnaných. Podíl uchazečů nad 50 let na celkovém počtu uchazečů se zvýšil. Podíl mladých do 25 let a absolventů se na celkovém počtu nezaměstnaných meziročně nezměnil.⁵⁰

V roce 2013 průměrná míra nezaměstnanosti stoupla na 7,7 %. V primárním sektoru zaměstnanost meziročně mírně vzrostla, avšak jeho podíl na celkové zaměstnanosti se snížil. Zaměstnanost v sekundárním sektoru meziročně poklesla a jeho podíl poklesl též. Na poklesu se podílel především průmysl, ale i stavebnictví. Podíl obou se na celkové zaměstnanosti snížil. Naopak v terciárním sektoru došlo k růstu zaměstnanosti a růstu jeho podílu na celkové zaměstnanosti. Na rozdíl od předchozího roku poklesl celkový počet podnikatelů, což způsobilo pokles jejich podílu na celkové zaměstnanosti. Tento pokles byl způsoben především poklesem kategorie podnikatelů bez zaměstnanců. V roce 2013 výrazně vzrostl počet osob pracujících na kratší pracovní dobu. Vzrostl průměrný počet uchazečů o zaměstnání na 564 400 osob. Meziroční nárůst počtu VPM byl proti nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání pouze minimální. Důsledkem bylo zvýšení počtu uchazečů o zaměstnání připadajících na 1 VPM, jehož průměrná hodnota vzrostla z 12,6 na 14,5 a na konci roku se zvýšila z 15,6 na 17,0. V roce 2013 vzrostl v evidenci ÚP počet OZP a mírně vzrostla i kategorie uchazečů do 25 let, jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných se však meziročně snížil. Vzrostl počet uchazečů

---

⁴⁹ MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2011* [online]. 2012 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2011/Anal2011.pdf

⁵⁰ MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2012* [online]. 2013 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2012/anal2012.pdf

o zaměstnání starších 50 let a počet dlouhodobě nezaměstnaných, jejich podíl na celkovém počtu uchazečů se též zvýšily.⁵¹

Rok 2014 vykazoval stejnou míru nezaměstnanosti jako rok 2013, tedy úroveň 7,7 %. Po předešlém mírném nárůstu zaměstnanost v primárním sektoru meziročně poklesla a jeho podíl se na celkové zaměstnanosti snížil. V sekundárním a terciárním sektoru zaměstnanost meziročně vzrostla. Podíl sekundárního sektoru na celkové zaměstnanosti vzrostl, na čemž se podílel průmysl. Ve stavebnictví zaměstnanost klesla a jeho podíl se tak na celkové zaměstnanosti snížil. Podíl terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti vlivem pomalejšího růstu poklesl. Vzrostl počet podnikatelů, zejména díky nárůstu počtu podnikatelů bez zaměstnanců. Nárůst počtu podnikatelů se zaměstnanci byl mírnější. Podíl podnikatelů na celkové zaměstnanosti se meziročně mírně zvýšil. Průměrný počet uchazečů o zaměstnání byl 561 400 osob a na 1 VPM připadalo v průměru 11,5 osob a na konci roku 9,2 osob. V evidenci ÚP se snížil počet OZP, ale jejich podíl se na celkovém počtu nezaměstnaných díky vlivu pomalejšího poklesu meziročně zvýšil. Meziročně poklesl počet uchazečů ve věku 50 a více let, ale jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se zvýšil. Věková kategorie uchazečů o zaměstnání do 25 let a kategorie absolventů zaznamenaly pokles a jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných byl nižší než v předešlém roce. Počet uchazečů z řad dlouhodobě nezaměstnaných se téměř nezměnil, ale jejich podíl na celkové nezaměstnanosti se zvýšil.⁵²

V roce 2015 byla průměrná míra nezaměstnanosti 6,6 %. V prvním pololetí se zaměstnanost v primárním sektoru po poklesu v předchozím roce zvýšila a zvýšil se i podíl tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti. Na celkovém nárůstu zaměstnanosti se podílel především sekundární sektor, v němž zaměstnanost meziročně vzrostla, a zvýšil se jeho podíl na celkové zaměstnanosti. Na nárůstu se podílel průmysl, kde se zvýšil počet zaměstnaných osob i jeho podíl na celkové zaměstnanosti. Ve stavebnictví zaměstnanost klesla a jeho podíl se snížil. V terciárním sektoru služeb se zaměstnanost zvýšila, ale jeho podíl na celkové zaměstnanosti se snížil. Mírně vzrostl počet podnikatelů se zaměstnanci, ale snížil se počet podnikatelů bez zaměstnanců. Podíl podnikatelů na celkové zaměstnanosti meziročně poklesl. Snížil se průměrný počet uchazečů o zaměstnání na 513 900 osob. Počet uchazečů připadající na 1 VPM byl 6,7, což je ve srovnání s prvním pololetím 2014 výrazně nižší (14,2). Ke konci prvního pololetí 2015 bylo v evidenci ÚP méně uchazečů z řad OZP, uchazečů ve věku 50 a více let

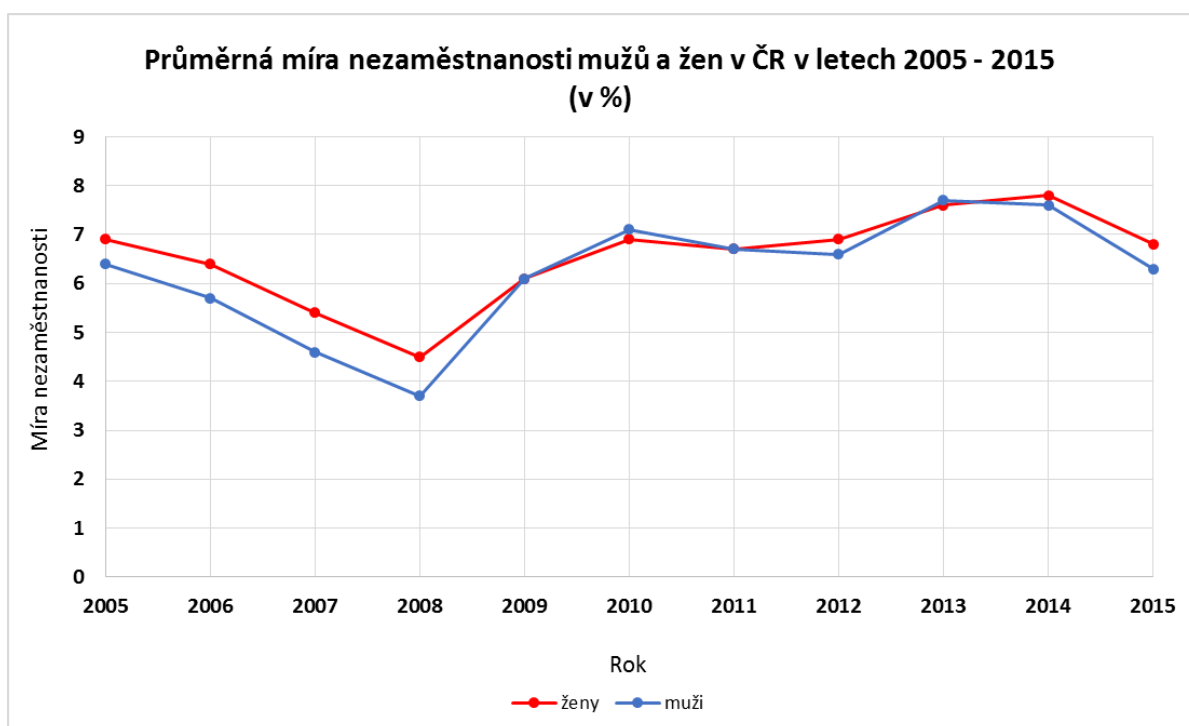
---

⁵¹ MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2013* [online]. 2014 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2013/anal2013.pdf

⁵² MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2014* [online]. 2015 [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2014/anal2014.pdf

i dlouhodobě nezaměstnaných. Jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných však vzhledem k pomalejšímu poklesu meziročně vzrostl. Meziroční pokles zaznamenala i věková kategorie uchazečů do 25 let a absolventů, jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných je ve srovnání s první polovinou roku 2014 nižší.⁵³

Ve sledovaném období mezi lety 2005 – 2015 se v ČR nevyskytoval extrémní rozdíl mezi průměrnou mírou nezaměstnanosti mužů a žen. Z následující grafu (viz obrázek 8) je patrné, že míra nezaměstnanost žen je v ČR většinou o něco vyšší než u mužů. V letech 2009 a 2011 byla míra jejich nezaměstnanosti shodná a v roce 2013 téměř shodná, lišila se pouze o 0,1 %. Největší rozdíl byl v letech 2007 a 2008, kdy činil 0,8 %. Muži vykazovali vyšší míru nezaměstnanosti pouze ve dvou letech sledovaného období a to v letech 2010 a 2013.

Obrázek 8: Průměrná míra nezaměstnanosti mužů a žen v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování podle: MPSV. Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob [online]. 2016 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

Z regionální hlediska vykazuje dlouhodobě nejnižší průměrnou míru nezaměstnanosti Praha a nejvyšší Ústecký kraj (viz tabulka č. 1). Mezi kraje s nižší mírou nezaměstnanosti lze zařadit Středočeský, Jihočeský a Plzeňský kraj. Naopak mezi kraje s vyšší mírou nezaměstnanosti se řadí Moravskoslezský a v posledních letech i Olomoucký kraj. Největší meziroční nárůst míry nezaměstnanosti byl mezi lety 2008 a 2009, kdy v mnoha krajích došlo k růstu průměrné míry

⁵³ MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. pololetí 2015* [online]. 2015 [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2015p1/anal2015p1.pdf

nezaměstnanosti o 2,5 % až téměř 3 %. Největší meziroční pokles nezaměstnanosti nastal v daném sledovaném období mezi lety 2014 a 2015.

Tabulka č. 1: Průměrná míra nezaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR v letech 2005 - 2015

Kraj	Rok										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Praha	2,8	2,5	2,1	1,8	2,6	3,5	3,6	3,9	4,8	5,3	4,6
Středočeský	4,8	4,3	3,5	3,0	4,6	5,6	5,6	5,7	6,5	6,6	5,7
Jihočeský	4,6	4,4	3,5	3,1	4,9	5,6	5,6	5,7	6,5	6,4	5,2
Plzeňský	4,8	4,5	3,7	3,3	5,6	6,3	5,8	5,4	6,2	5,9	4,9
Karlovarský	7,8	7,3	6,1	5,2	7,7	8,5	8,2	8,0	9,0	8,5	7,3
Ústecký	11,3	10,7	8,9	7,1	8,9	9,8	9,7	10,0	11,1	11,1	9,7
Liberecký	5,9	5,4	4,7	4,4	7,3	8,0	7,5	7,4	8,2	8,1	6,8
Královehradecký	5,4	4,9	3,9	3,2	5,1	5,7	5,5	5,7	6,8	6,7	5,3
Pardubický	6,0	5,4	4,3	3,7	6,1	6,9	6,3	6,2	7,0	6,6	5,2
Vysočina	6,0	5,4	4,5	3,9	6,5	7,2	6,9	6,7	7,4	7,2	6,2
Jihomoravský	7,5	6,8	5,6	4,7	6,7	7,8	7,5	7,5	8,2	8,4	7,2
Olomoucký	7,7	6,9	5,4	4,4	7,3	8,4	8,0	8,1	9,1	9,1	7,4
Zlínský	6,6	6,0	4,8	4,1	6,7	7,7	7,0	6,9	7,9	7,5	6,3
Moravskoslezský	10,4	9,6	7,8	6,0	8,1	8,7	8,3	8,5	9,8	10,1	8,9

Zdroj: Vlastní zpracování podle: MPSV. Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob [online]. 2016 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

2.1.3 Shrnutí

Ve sledovaném období průměrná míra nezaměstnanosti v ČR vykazovala mírně rostoucí trend. Nejvyšší nárůst nezaměstnanosti byl mezi lety 2008 a 2009 v důsledku světové finanční a ekonomické krize, která se začala projevovat na trhu práce ve druhé polovině roku 2008 a výrazně ovlivnila situaci na trhu práce v první polovině roku 2009. Z hlediska sektorové zaměstnanosti národního hospodářství vykazuje ČR dlouhodobě pokles míry zaměstnanosti v primárním sektoru. Sekundární a terciární sektor vykazuje převážně růst nebo se drží na stejné úrovni. Nejdůležitějšími odvětvími v rámci sekundárního sektoru jsou průmysl a to hlavně zpracovatelský, a stavebnictví. Mezi rizikové skupiny uchazečů o zaměstnání se v ČR řadí OZP, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby starší 50 let, absolventi a osoby mladší 25 let. Z hlediska dosaženého vzdělání jsou nejpočetněji zastoupeni vyučení uchazeči a dále uchazeči bez ukončeného vzdělání nebo se základním vzděláním. Jejich nezaměstnanost převážně kopírovala vývoj a stav celkové míry nezaměstnanosti v ČR. Ve srovnání s ostatními zeměmi EU je v ČR nadprůměrný podíl podnikatelů na celkové zaměstnanosti. Pro ČR je typický strukturální charakter nezaměstnanosti, takže zaměstnavatelé nabízejí volná pracovní místa, ale pracovní síla často nedisponuje odpovídajícím vzděláním a praxí. Ke snížení regionálních rozdílů v nezaměstnanosti a k předcházení dlouhodobé a opakované nezaměstnanosti ohrožených skupin obyvatelstva jsou v rámci aktivní politiky zaměstnanosti poskytovány

dotace podnikům, které vytvoří nová pracovní místa v okresech s vysokou mírou registrované nezaměstnanosti. Po vstupu ČR do EU se mírně zvýšila dynamika počtu nově hlášených uchazečů o práci ze zemí EU. Nejvíce jich bylo ze Slovenské republiky a z Polska. V ČR je dlouhodobě vyšší nezaměstnanost žen oproti mužům, avšak rozdíl mezi jejich průměrnými mírami nezaměstnanosti není nijak velký. Z pohledu regionů je na tom v ČR nejlépe se zaměstnaností Praha a nejhůře Ústecký kraj (viz porovnání tabulka č. 2).

Tabulka č. 2: Vývoj vybraných hledisek v ČR v letech 2005 - 2015

Hledisko	Rok										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (1. pol., k 30.6.)
Celková průměrná míra nezaměstnanosti (v %)	6,6	6,1	5,0	4,1	6,1	7,0	6,7	6,8	7,7	7,7	6,6
Průměrná míra nezaměstnanosti žen (v %)	6,9	6,4	5,4	4,5	6,1	6,9	6,7	6,9	7,6	7,8	6,8
Průměrná míra nezaměstnanosti mužů (v %)	6,4	5,7	4,6	3,7	6,1	7,1	6,7	6,6	7,7	7,6	6,3
Průměrný počet uchazečů o zaměstnání registrovaných na ÚP	514 300	474 800	392 800	324 600	465 600	528 700	507 800	504 400	564 400	561 400	513 900
Průměrný počet uchazečů připadajících na 1 VPM	9,2	5,8	3,2	2,3	9,6	16,0	13,9	12,6	14,5	11,5	6,7
Průměrná měsíční výše příspěvku v nezaměstnanosti (v Kč)	4 215	4 491	4 830	5 309	5 851	5 698	5 586	5 892	6 284	5 958	6 052
Počet uchazečů se zdravotním postižením (k 31.12.)	75 300	71 300	65 200	61 100	67 700	69 500	63 100	62 000	62 800	61 100	58 600
Počet dlouhodobě* nezaměstnaných uchazečů (k 31.12.)	212 800	184 900	136 900	101 500	123 900	178 500	184 100	192 200	237 000	237 200	210 400
Počet uchazečů nad 50 let (k 31.12.)	128 400	121 600	108 700	103 100	144 600	155 600	132 300	144 600	162 100	158 100	138 700
Počet uchazečů do 25 let** (k 31.12.)	96 500	78 500	54 800	60 700	97 700	94 900	91 900	98 700	100 000	79 900	61 500
Počet uchazečů z řad absolventů (k 31.12.)	38 500	32 000	22 700	24 600	35 600	35 400	33 500	36 100	39 500	27 500	18 100
Průměrný počet podnikatelů vč. pomáhajících rodinných příslušníků	763 200	779 200	796 000	806 500	827 300	865 900	883 600	900 500	881 900	895 000	877 100
Průměrný počet zaměstnanců v primárním sektoru	189 400	181 700	176 300	165 700	153 800	151 200	145 800	149 200	149 600	136 700	145 700
Průměrný počet zaměstnanců v sekundárním sektoru	1 880 500	1 929 400	1 979 300	2 028 500	1 903 100	1 855 700	1 882 800	1 864 200	1 851 900	1 892 100	1 911 100
Průměrný počet zaměstnanců v terciárním sektoru	2 694 100	2 717 000	2 766 500	2 808 500	2 877 400	2 878 300	2 875 500	2 876 600	2 935 600	2 945 400	2 958 900

*nad 12 měsíců

**do roku 2007 kategorie do 24 let

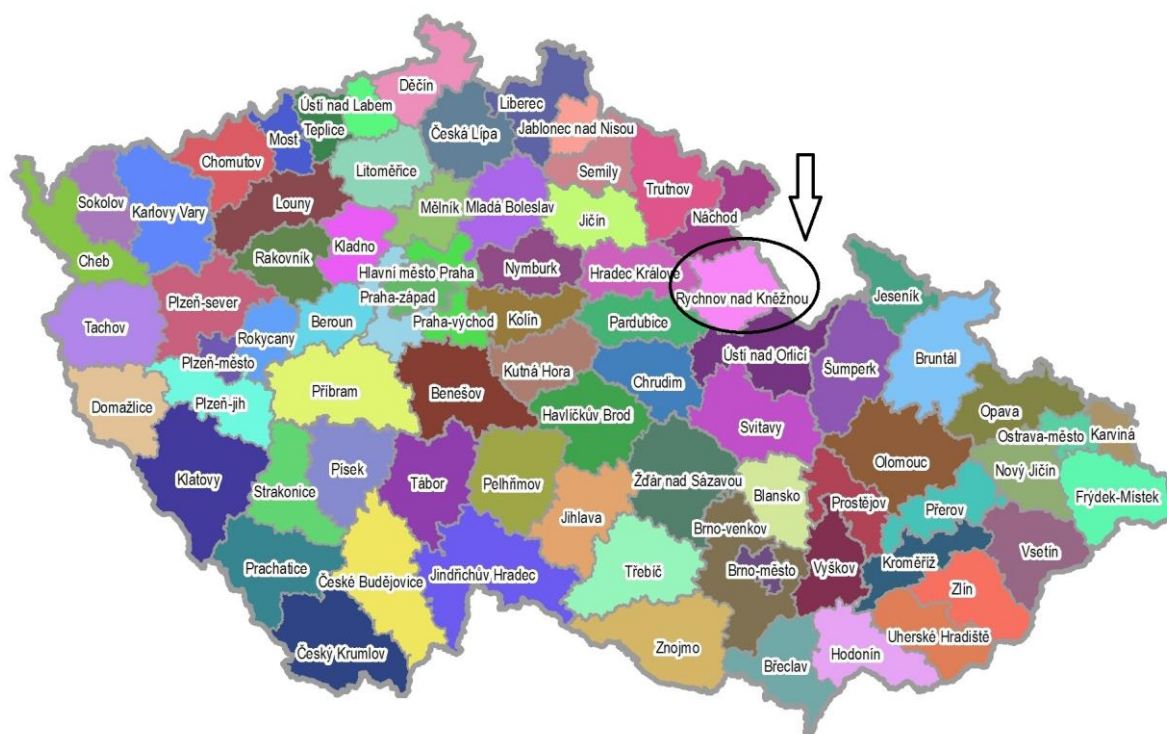
Zdroj: Vlastní zpracování podle: MPSV. Situace na trhu práce: Analýzy vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti [online]. 2006 - 2015 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace

2.2 Analýza nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou v letech 2005 – 2015

V následující podkapitole bude nejprve stručně představen okres Rychnov nad Kněžnou (RK) a poté charakterizován vývoj nezaměstnanosti v daném územním celku v letech 2005 – 2015.

2.2.1 Okres Rychnov nad Kněžnou

Okres RK se rozkládá na východě Čech, v Královéhradeckém kraji. Je jedním z pěti okresů tohoto kraje (viz obrázek 9). Dalšími okresy jsou Hradec Králové, Jičín, Náchod a Trutnov. Východní hranici okresu tvoří státní hranice s Polskem a rozléhají se zde Orlické hory. Okres RK je druhým největším okresem v Královéhradeckém kraji, ale má nejméně obyvatel. K 31. 12. 2014 žilo na jeho území 78 926 obyvatel (14,3 % z celkového počtu obyvatel kraje) a jeho rozloha byla 982 km² (20,6 % rozlohy kraje). Má nejmenší hustotu zalidnění, na 1 km² připadá 80 obyvatel.⁵⁴ Jedná se o průmyslový okres s rozvinutým cestovním ruchem v horských oblastech.

Obrázek 9: Poloha okresu Rychnov nad Kněžnou

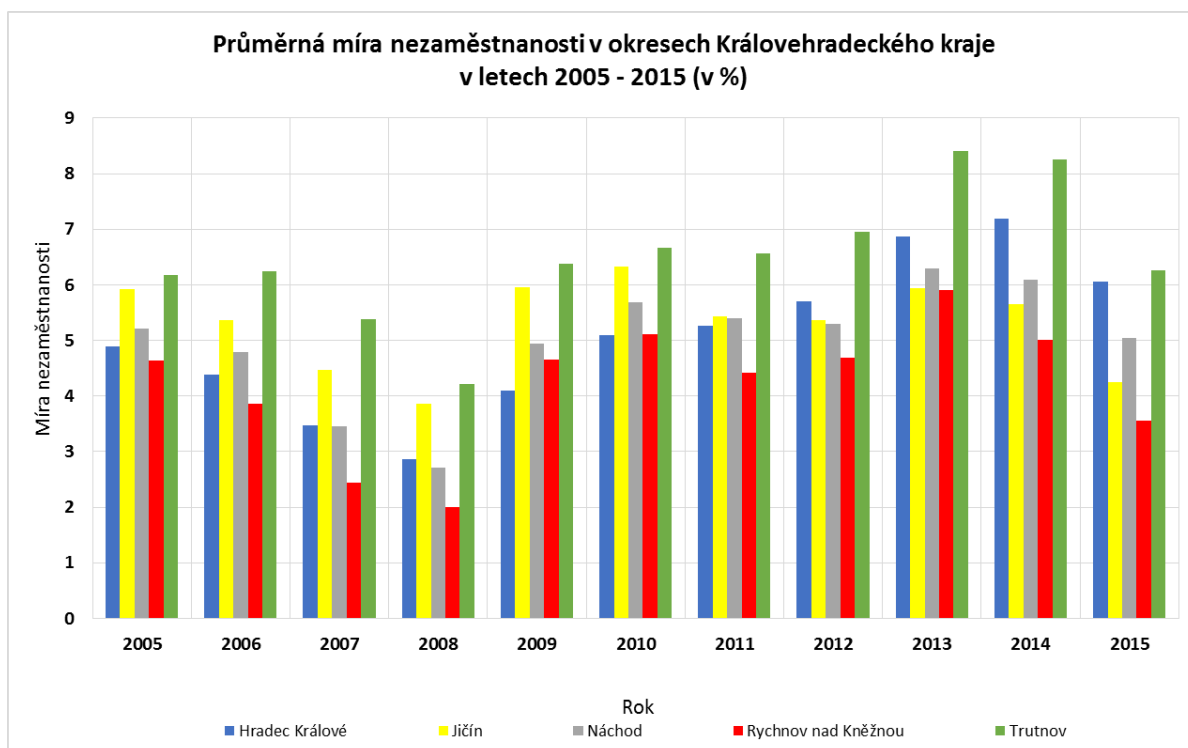
Zdroj: Upraveno podle: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Portál územního plánování: Mapa správního uspořádání České republiky (ke dni 31. 1. 2015) – Okresy* [online]. ©2002–2016 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: <http://portal.uur.cz/images/mapy/02-mapa-cr-okresy-2015.jpg>

⁵⁴ ČSÚ. *Charakteristika okresu Rychnov nad Kněžnou* [online]. 2016 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/charakteristika_okresu_rychnov_nad_kneznou

2.2.2 Vývoj nezaměstnanosti v okresech Královehradeckého kraje

Vývoj nezaměstnanosti v okresech Královehradeckého kraje ve sledovaném období znázorňuje následující graf (viz obrázek 10). Na první pohled si lze všimnout, že okres RK (červená barva) vykazuje dlouhodobě nejnižší průměrnou míru nezaměstnanosti ze všech pěti okresů daného kraje. Naopak nevyšší průměrnou míru nezaměstnanosti má dlouhodobě okres Trutnov (zelená barva). Mezi lety 2005 – 2011 měl druhou nejvyšší nezaměstnanost okres Jičín, ale v roce 2012 došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti v okrese Hradec Králové, který se tím dostal před okres Jičín. Průměrná míra nezaměstnanosti v okrese Náchod je převážně na třetím nejvyšším místě, neboli druhém nejnižším, v rámci míry nezaměstnanosti okresů Královehradeckého kraje.

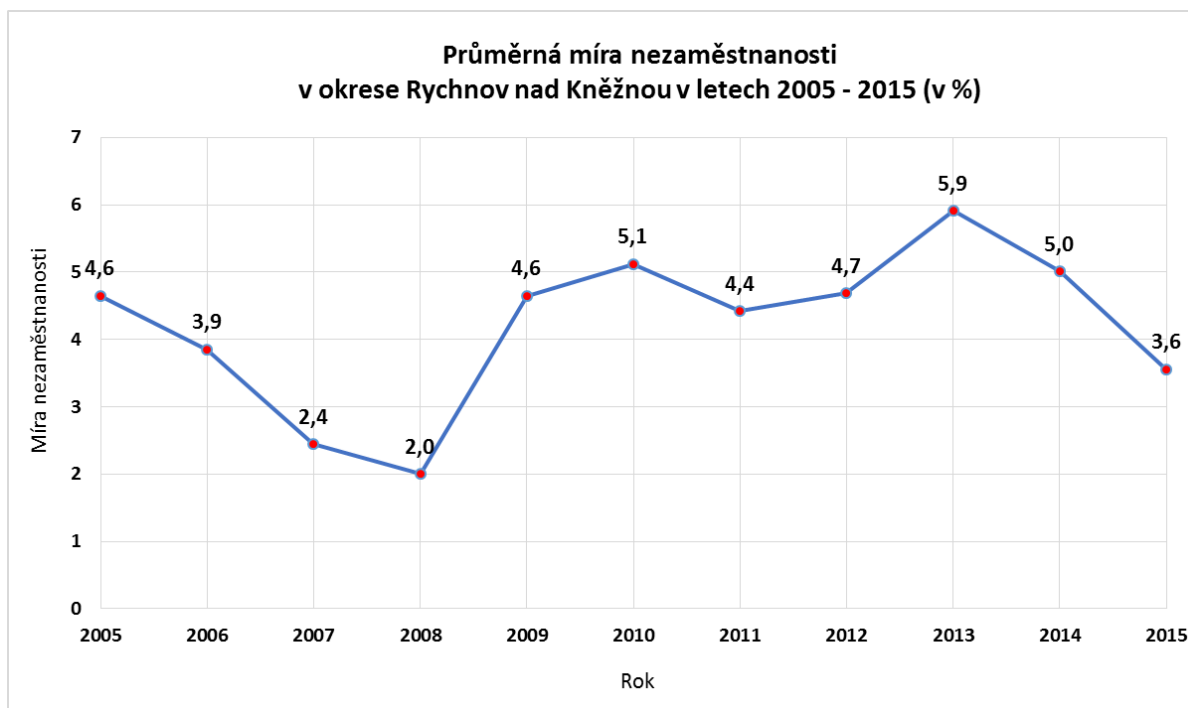

Obrázek 10: Průměrná míra nezaměstnanosti v okresech Královehradeckého kraje

Zdroj: Vlastní zpracování podle: MPSV. Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob [online]. 2016 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

2.2.3 Vývoj nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou

Ve sledovaném období byla průměrná míra nezaměstnanosti v okrese RK vždy pod celorepublikovým průměrem. Okres RK vykazuje dlouhodobě nejnižší míru nezaměstnanosti i nejnižší počty nezaměstnaných v kraji. Nejvyšší průměrná míra nezaměstnanosti byla naměřena v roce 2013 na úrovni 5,9 % a naopak nejnižší v roce 2008 na úrovni 2,0 % (viz obrázek 11).

Obrázek 11: Průměrná míra nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou

Zdroj: Vlastní zpracování podle: MPSV. Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob [online]. 2016 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

Problémovou oblastí okresu je oblast na hranici s Polskem - Rokytnice v Orlických horách a okolí. Jedná se o hornatou oblast s omezenými podnikatelskými aktivitami a špatnou možností dojíždět. Na vývoji zaměstnanosti se příznivě podílí obecní úřady, které vytvářejí místa na veřejně prospěšných pracích. V okrese RK jsou zaměstnáváni cizinci. Nejčastěji se jedná o Poláky, Ukrajince a Slováky, kteří jsou zaměstnáváni v profesích, které není schopna saturovat naše nabídka. Jde o profese jako montážní dělník, pomocný dělník v průmyslu či lakýrník. Situace v okrese bude mapována pomocí pohybu počtu zaměstnanců u vybraných nejvýznamnějších zaměstnavatelů. Jsou jimi následující:

ŠKODA AUTO a.s., Kvasiny – výroba a distribuce vozidel a motorů

Jedná se o závod akciové společnosti ŠKODA AUTO, Mladá Boleslav. Závod se významně podílí na zaměstnanosti v našem regionu.

ASSA ABLOY Czech & Slovakia, s.r.o. (FAB s.r.o, Rychnov n. Kn.) – výroba automobilových a stavebních zámků

Společnost FAB s.r.o. se stala součástí ASSA ABLOY, největší skupiny v oboru s podílem 5 % globálního trhu v oboru průmyslových, stavebních, elektromechanických zámků a kování. Největším odběratelem automobilových zámků je ŠKODA AUTO a.s., Mladá Boleslav.

ESAB CZ, s.r.o. (ESAB Vamberk, s.r.o.) - výroba svařovacích materiálů

Firma se zabývá výrobou přídavných svařovacích materiálů a drátů pro svařování v ochranné atmosféře.

Federal Mogul FP a.s. – výroba a prodej třecích materiálů

Jedná se o americkou společnost, která má závod v Kostelci nad Orlicí. Počty pracovníků se odvíjejí od výše výrobních zakázek ze zahraničí a tím pádem i z prodeje.

Saint – Gobain Construction Products CZ a.s. (SAINT GOBAIN ORSIL, s.r.o., Saint - Gobain Isover CZ s.r.o.) – výroba tepelně izolačních materiálů

Firma sídlí v Častolovicích a je největším výrobcem tepelně izolačních a protipožárních materiálů v ČR.

MAJA a.s. – konfekční výroba

Společnost se sídlem v Rychnově nad Kněžnou zabývající se šitím dětské konfekce, která je určena na vývoz do Itálie.

KBA – Grafitec s.r.o. – výroba ofsetových archových polygrafických strojů, Dobruška

PEWAG s.r.o. – výroba sněžových řetězů, Vamberk

Bohemilk a.s. – výroba mlékárenských výrobků, Opočno

Oblastní nemocnice Rychnov nad Kněžnou a.s. – ústavní zdravotní péče⁵⁵

V roce 2005 došlo k nárůstu počtu zaměstnavatelů a osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Zvýšil se počet zaměstnanců u nejvýznamnějších zaměstnavatelů okresu. Průměrná míra nezaměstnanosti byla na úrovni 4,6 %. Ke konci roku bylo v okrese evidovaných 2 634 nezaměstnaných a na 1 VPM připadalo v průměru 10,6 uchazeče. Závod Škoda Auto a.s., Kvasiny musel pro nedostatečnou pracovní sílu z řad našeho regionu využívat po celý rok 2005 cizího personálu v počtu 220 pracovníků z Polska. Ve druhé polovině roku 2005 byl přijat větší počet pracovníků pro zapracování v Mladé Boleslavi. Ti měli v první polovině roku 2006 rozjíždět výrobu nového automobilu v Kvasinách. K 31. 12. 2005 pracovalo ve firmě 1 747 pracovníků, z toho 205 žen. Společnost FAB s.r.o. ke konci roku zaměstnávala 851 pracovníků, z toho 514 žen. Ve společnosti ESAB Vamberk, s.r.o. se zvýšil objem výroby a tím vzrostl i počet zaměstnanců. K 31. 12. 2005 měla firma 662 zaměstnanců, z toho 89 žen. Federal Mogul

---

⁵⁵ MPSV. *Zpráva o situaci na trhu práce - 2005* [online]. 2006 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2005.pdf

FP a.s. měl ke konci roku 845 zaměstnanců. Ve společnosti SAINT GOBAIN ORSIL, s.r.o. došlo od 1. 1. 2005 ke sloučení samostatné logistiky se Saint Gobain Orsil s.r.o., a tak počet pracovníků k 31. 12. 2005 dosáhl 325 osob. V akciové společnosti MAJA došlo k útlumu výroby a muselo být uvolněno 78 pracovníků, převážně žen. S nárůstem zakázek ve společnosti KBA – Grafitec s.r.o. byl spojen požadavek na obráběče kovů (frézaře, soustružníky, brusiče). Obsazování těchto pracovních míst bylo obtížné a zčásti řešeno pracovníky ze Slovenska. K 31. 12. 2005 měla firma 428 zaměstnanců, z toho 61 žen. PEWAG s.r.o. měl 440 zaměstnanců. Společnost Bohemilk a.s. zaměstnávala ke konci roku 134 osob, z toho 71 žen. V rámci aktivní politiky zaměstnanosti vznikla v první polovině roku nová chráněná dílna pro 3 OZP. Ke konci roku zde bylo zaměstnáváno 677 cizinců (10,7 % na celkové zaměstnanosti okresu).⁵⁶

V roce 2006 průměrná míra nezaměstnanosti poklesla na 3,9 %. Ke konci roku bylo 1 973 nezaměstnaných osob a na 1 VPM připadlo 3,7 uchazeče. Poklesl celkový počet zaměstnavatelů i zaměstnanců včetně OSVČ. Počet zaměstnanců klesl nejvíce u velkých firem, naopak se zvýšil u drobných a středních firem. Došlo k nárůstu počtu zaměstnanců u společnosti Škoda Auto a.s., Kvasiny z 1 747 na 2 518, z toho 327 žen. Firma využívala pro nedostatek pracovníků z našeho regionu v prvním pololetí 2006 cizího personálu v počtu 220 pracovníků z Polska. V druhém pololetí stoupl jejich počet na 670 pracovníků. Ve firmě FAB s.r.o., Rychnov n. Kn. bylo přijato 91 nových zaměstnanců, převážně žen, většinou montážních dělníků a dělníků v předvýrobě. Ke konci roku měla společnost 942 zaměstnanců, z toho 592 žen. Firma ESAB Vamberk s.r.o. přijala v roce 2006 do výroby 62 pracovníků. K 31. 12. 2006 měla 724 zaměstnanců, z toho 84 žen. Ve společnosti Federal Mogul FP a.s. došlo během roku 2006 k mírnému útlumu a tím i snížení počtu pracovníků o 41, nicméně i tak je stále počtem zaměstnanců třetí největší v okrese. Ke konci roku měla 815 zaměstnanců, z toho 278 žen. Ve společnosti SAINT GOBAIN ORSIL, s.r.o. došlo k mírnému poklesu zaměstnanců. K 31. 12. 2006 měla 319 pracovníků, z toho 51 žen. K poklesu zaměstnanců došlo i ve společnosti MAJA a.s., kde se jejich počet snížil oproti předešlému roku o 5. Ke konci roku tak firma měla 109 pracovníků, z toho 97 žen. Ve společnosti KBA – Grafitec s.r.o. došlo k nárůstu o 17 zaměstnanců. Celkový počet zaměstnanců byl ke konci roku 445, z toho 66 žen. V roce 2006

---

⁵⁶ MPSV. *Zpráva o situaci na trhu práce - 2005* [online]. 2006 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2005.pdf

vznikla v okrese nová chráněná dílna. Ke konci roku zde bylo zaměstnáváno 1 020 cizinců (13,2 % na celkové zaměstnanosti okresu).⁵⁷

V následujícím roce byla průměrná míra nezaměstnanosti na úrovni 2,4 %. Počet nezaměstnaných byl na konci roku 1 242 a na 1 VPM připadalo 1,7 uchazeče. U největšího zaměstnavatele okresu firmy Škoda Auto a.s. došlo v roce 2007 k nárůstu počtu zaměstnanců. Ke konci roku jich měla 2 806, z toho bylo 364 žen, které pracovaly převážně na montáži. Společnost dále zaměstnávala 760 pracovníků z řad cizinců. Během roku 2007 došlo k nárůstu zaměstnanců i u společnosti FAB s.r.o. Bylo přijato 116 nových zaměstnanců, převážně žen. Celkový počet zaměstnanců se zvýšil na 1 058 osob, z toho 698 žen. Naopak v akciové společnosti Federal Mogul FP došlo k poklesu počtu zaměstnanců na 798. Zvyšování objemů ve výrobě byl ve společnosti ESAB Vamberk s.r.o. doprovázen mírným nárůstem počtu pracovníků na 751. Ve společnosti SAINT GOBAIN ORSIL, s.r.o. došlo k úbytku pracovníků na 314. KBA – Grafitec s.r.o. zaznamenal nárůst pracovníků na 500. Opět byla zčásti využita pracovní síla ze Slovenska kvůli nedostatku kvalifikovaných pracovníků z řad českých občanů. V prosinci bylo v okrese zaměstnáno 1 373 cizinců (12,7 % na celkové zaměstnanosti okresu).⁵⁸

Rok 2008 vykazoval nejmenší průměrnou míru nezaměstnanosti v daném sledovaném období a to na úrovni 2 %. Akciová společnost Škoda Auto zaměstnávala 2 669 zaměstnanců. Ve společnosti FAB, s.r.o. pracovalo 1 036 osob. ESAB Vamberk, s.r.o. měl 798 zaměstnanců. Ve firmě Federal Mogul FP a.s. bylo zaměstnáno 798 osob. KBA – Grafitec s.r.o. zaměstnávala 435 osob a Saint – Gobain Isover CZ zaměstnával 315 osob. Roční zpráva o situaci na trhu práce za rok 2008 není k dispozici, tudíž podrobnější informace nejsou známy.⁵⁹

V roce 2009 vzrostla průměrná míra nezaměstnanosti o 2,6 %, což je nejvyšší skok v tomto období. Celkový počet nezaměstnaných byl ke konci roku 3 016 osob. Díky zavedení šrotovného nebyl pro společnost Škoda Auto a.s. ohrožen export vozidel a se zahájením výroby nového automobilu Škoda Yeti se postupně mohl navyšovat počet pracovníků. Jejich počet se zvýšil na 2 895. Naopak ve společnosti FAB, s.r.o. bylo vzhledem k hospodářské recesi uvolněno v prvním pololetí roku 2009 celkem 181 zaměstnanců, ale ve druhém pololetí se

---

⁵⁷ MPSV. *Zpráva o situaci na trhu práce - 2006* [online]. 2007 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2006.pdf

⁵⁸ MPSV. *Zpráva o situaci na trhu práce - 2007* [online]. 2008 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2007.pdf

⁵⁹ MPSV. *Zpráva o situaci na trhu práce - 2009* [online]. 2010 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2009.pdf

situace o trochu zlepšila a byl zaznamenán nárůst počtu zaměstnanců o 28. Hospodářská krize se promítla i ve společnosti ESAB Vamberk, s.r.o., která musela v 1. polovině roku propustit 129 pracovníků. Celkový počet zaměstnanců tedy poklesl na 666. Ve 2. pololetí již k uvolňování nedocházelo. K propouštění zaměstnanců musela přistoupit i akciová společnost Federal Mogul FP. Byla nucena se rozloučit se 155 zaměstnanci, jejich celkový stav tak poklesl na 621. Hospodářská krize postihla i KBA – Grafitec s.r.o., která musela propustit v 1. pololetí 75 pracovníků a do konce roku ještě pokračovalo propouštění v menší míře z důvodu poklesu odbytu výrobků. Celkový počet zaměstnanců se tedy snížil na 353. Saint - Gobain Isover CZ s.r.o. zaznamenal též pokles zaměstnanců na 265.⁶⁰

Rok 2010 přinesl opět nárůst průměrné míry nezaměstnanosti, jejíž hodnota dosáhla úrovně 5,1 %. Ke konci roku bylo v okrese 2 984 nezaměstnaných. V závodu Škoda Auto a.s. došlo v důsledku zvýšené poptávky po vozech Škoda Superb a Škoda Yeti ke zvýšení výroby a tím i k nárůstu počtu zaměstnanců o 252. Jejich celkový počet se tedy zvýšil na 3 147. Ve firmě vykonávalo práci ještě 799 pracovníků agentury práce. Výrazně zde převažují dělnické profese a téměř 90 % zaměstnanců jsou muži. Ve společnosti ASSA ABLOY Rychnov, s.r.o. ještě v 1. polovině roku pokračoval pokles pracovníků kvůli hospodářské recesi. Ve 2. pololetí se situace zlepšila a přijalo se 42 nových pracovníků. Zde tvoří více jak polovinu zaměstnanců ženy a výrazně převažují dělnické profese. Tato společnost je největším zaměstnavatelem žen v okrese. ESAB Vamberk, s.r.o. zaměstnává převážně muže, tvoří 88 % pracovní síly. Výrazně zde převažují dělnické profese. V roce 2010 došlo k mírnému úbytku zaměstnanců a to o 4. Celkově je zde zaměstnáno 662 osob. Akciová společnost Federal Mogul FP přijala v 1. pololetí 109 pracovníků, avšak v 2. pololetí jich 62 propustila. Ke snížení počtu pracovníků došlo vlivem hospodářské krize a každoročního uvolňování pracovníků koncem roku. Více jak 50 % zaměstnanců jsou muži a výrazně zde převažují dělnické profese. Počet zaměstnanců ke konci roku byl 668. Ve firmě KBA – Grafitec s.r.o. pokračovalo propouštění menšího počtu zaměstnanců z důvodu poklesu odbytu výrobků. Více jak 50 % pracovních míst tvoří dělnické profese a 86 % zaměstnanců jsou muži. Celkově zaměstnávala ke konci roku 345 pracovníků. Ve společnosti Saint – Gobain Isover CZ s.r.o. zůstal celkový počet zaměstnanců na 265. Více jak polovina pracovních míst jsou dělnické profese a cca 84 % zaměstnanců jsou muži. U největšího zaměstnavatele nevýrobní sféry v našem okrese, Oblastní nemocnice Rychnov

---

⁶⁰ MPSV. *Zpráva o situaci na trhu práce - 2009* [online]. 2010 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2009.pdf

nad Kněžnou a.s., došlo k mírnému nárůstu počtu pracovníků a to ze 477 na 500 osob. Téměř 82 % zaměstnanců tvoří ženy a jedná se povětšinou o zdravotnický personál.⁶¹

V následujícím roce 2011 docházelo jen u málo zaměstnavatelů okresu k výrazným výkyvům v počtu zaměstnanců. Průměrná míra nezaměstnanosti však poklesla na 4,4 %. Ke konci roku bylo v okrese evidovaných 2 369 uchazečů o práci. Ve společnosti Škoda Auto a.s. pracovalo 3 626 zaměstnanců a 1 125 zaměstnanců agentur. ASSA ABLOY Czech & Slovakia, s.r.o. zaměstnávala 932 pracovníků a ESAB Vamberk, s.r.o. 647 pracovníků. Ve firmě Federal Mogul FP a.s. bylo zaměstnáno 609 osob. V Oblastní nemocnici Rychnov nad Kněžnou a.s. došlo k mírnému poklesu počtu zaměstnanců na 488, z toho 81 % tvořily ženy. Pokles počtu zaměstnanců na 317 zaznamenala i firma KBA - Grafitec s.r.o. Ve společnosti Saint – Gobain Isover CZ s.r.o. se snížil počet zaměstnanců o 5, tudíž na 274 osob.⁶²

V průběhu roku 2012 byla v okrese RK průměrná míra nezaměstnanosti 4,7 %. V prosinci byl počet uchazečů o práci 3 216. Největší pokles zaměstnanců byl zaznamenán u Škoda Auto a.s. Počet zaměstnanců zde byl 3 481 osob a vykonávalo tu práci ještě 440 zaměstnanců agentury práce. Ve společnosti ASSA ABLOY Czech & Slovakia, s.r.o. pracovalo 926 osob a ve společnosti ESAB Vamberk, s.r.o. nedošlo skoro k žádným změnám, měl pouze o jednoho zaměstnance méně oproti předešlému roku. Jejich celkový počet tedy byl 646. Naopak ve společnosti Federal Mogul FP a.s. došlo ke zvýšení počtu zaměstnanců na 633. V Oblastní nemocnici Rychnově nad Kněžnou ubyl zdravotnický personál na 470 osob. KBA – Grafitec s.r.o. musela nadále, i když v menší míře, propouštět z důvodu poklesu odbytu výrobků. V roce 2012 zaměstnávala 299 osob. Mírný pokles zaměstnanců zaznamenala i společnost Saint - Gobain Construction Products CZ a.s. Jejich počet klesl na 271.⁶³

Průměrná míra nezaměstnanosti v roce 2013 opět stoupla, tentokrát na úroveň 5,9 %. Počet evidovaných uchazečů byl v závěru roku 3 274. V závodu akciové společnosti Škoda Auto klesl počet zaměstnanců na 3 373. Ve firmě vykonávalo práci ještě 349 zaměstnanců agentury práce. K poklesu zaměstnanců došlo i ve společnosti ASSA ABLOY Czech & Slovakia, s.r.o. Jejich počet se snížil na 852 osob. Naopak k přijetí nových zaměstnanců došlo v potravinářské společnosti Bohemilk a.s. Počet zaměstnanců se zde navýšil na 195 osob, z toho cca polovinu

---

⁶¹ MPSV. *Zpráva o situaci na trhu práce - 2010* [online]. 2011 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2010.pdf

⁶² MPSV. *Analýza trhu práce v Královéhradeckém kraji za rok 2011* [online]. 2012 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2011.pdf

⁶³ MPSV. *Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2012 a strategie APZ pro rok 2013* [online]. 2013 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2012.pdf

zaměstnanců tvoří ženy. V roce 2013 zaměstnávala KBA – Grafitec s.r.o. celkem 256 pracovníků. Ve společnosti ESAB CZ, s.r.o. došlo k úbytku zaměstnanců na 633 a ve společnosti Federal Mogul FP a.s. na 598. Firma Saint - Gobain Construction Products CZ a.s. zaměstnávala 275 osob.⁶⁴

V roce 2014 byla průměrná míra nezaměstnanosti v okrese RK na úrovni 5,0 %. Ke konci roku bylo v evidenci ÚP registrováno 2 534 uchazečů. U společnosti Škoda Auto a.s. došlo k úbytku o 131 zaměstnanců, tedy na 3 242. Ve firmě vykonávalo práci ještě 497 zaměstnanců agentury práce. Ve společnosti ASSA ABLOY Czech & Slovakia, s.r.o. došlo k mírnému nárůstu počtu pracovníků na 862. ESAB CZ, s.r.o. zaznamenal úbytek počtu zaměstnanců. Nyní zaměstnává 610 osob. Společnost Federal Mogul FP a.s. měla v roce 2014 téměř shodný počet zaměstnanců, 599 osob.⁶⁵

Pro rok 2015 zatím není zpráva o situaci na trhu práce k dispozici. Podle prognóz z roku 2014 mělo u společnosti Škoda Auto a.s. dojít k nárůstu počtu zaměstnanců. Bylo to podpořeno také vládou, která schválila investice do této oblasti v řádu až 570 mil. Kč. Ostatní zaměstnavatelé neočekávají výrazné změny v počtu zaměstnanců, výjimkou je společnost Federal Mogul FP, která v 1. polovině roku 2015 očekávala navýšení pracovníků na 668 osob.

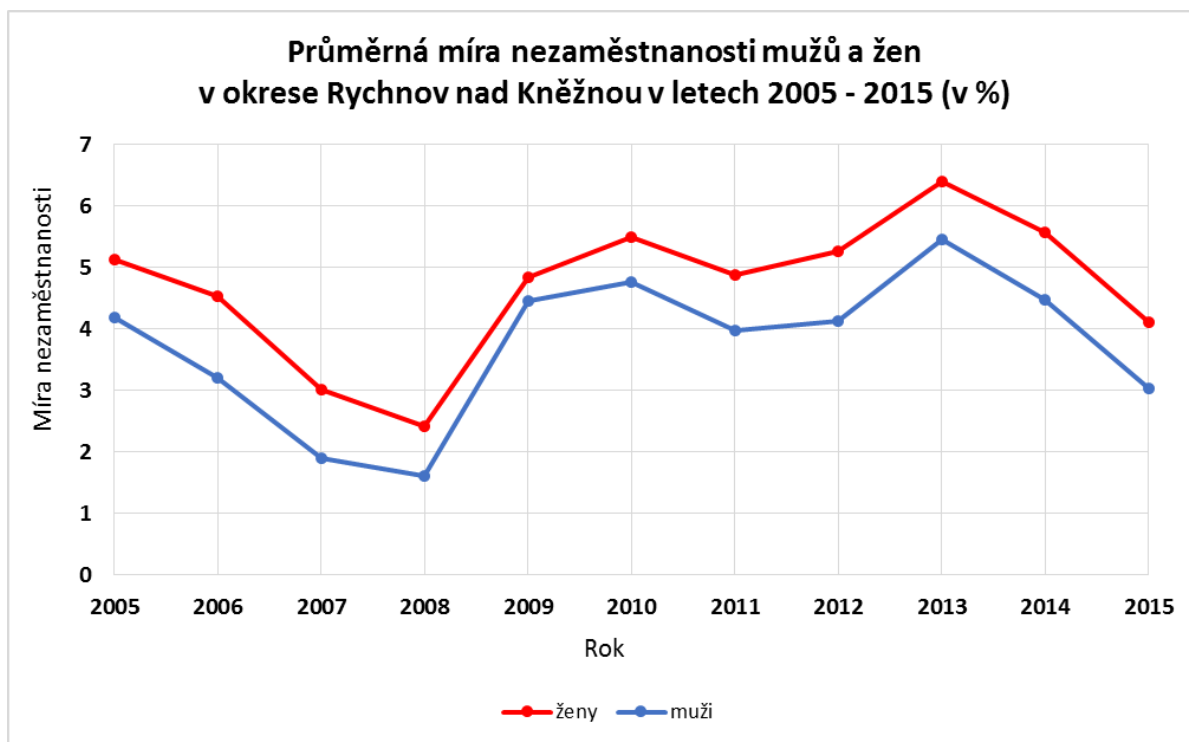
Ve sledovaném období mezi lety 2005 – 2015 vykazoval okres RK značný nesoulad mezi zaměstnaností žen a mužů. V následujícím grafu (viz obrázek 12) si můžeme všimnout, že průměrná míra nezaměstnanosti žen je zde vždy vyšší než mužů. Jejich rozdíl se pohybuje povětšinou okolo 1 %. Je to způsobeno orientací regionu na průmysl, s čímž se pojí poptávka po kvalifikovaných technických profesích, které jsou více typické pro muže.

---

⁶⁴ MPSV. *Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2013 a strategie APZ pro rok 2014* [online]. 2014 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2013.pdf

⁶⁵ MPSV. *Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2014 a strategie APZ pro rok 2015* [online]. 2015 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2014.pdf

Obrázek 12: Průměrná míra nezaměstnanosti mužů a žen v okrese Rychnov nad Kněžnou

Zdroj: Vlastní zpracování podle: MPSV. Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob [online]. 2016 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

2.2.4 Shrnutí

V období let 2005 – 2015 vývoj nezaměstnanosti v okrese RK kopíroval vývoj nezaměstnanosti v ČR. Průměrná míra nezaměstnanosti je v analyzovaném okrese dlouhodobě pod celorepublikovým průměrem a umísťuje se mezi prvními deseti okresy s nejnižší nezaměstnaností v ČR. Vývoj nezaměstnanosti jsme zde mapovali z hlediska pohybu (vzrůstu a poklesu) zaměstnanců u nejvýznamnějších zaměstnavatelů okresu (viz tabulka č. 3). Hlavním zaměstnavatelem je zde společnost Škoda Auto a.s. Dalšími významnými zaměstnavateli v regionu jsou firmy: ASSA ABLOY Czech & Slovakia, s.r.o., Federal Mogul FP a.s., Saint-Gobain Construction Products CZ a.s., KBA – Grafitec s.r.o, a další. Okres RK je zaměřen na průmysl a je zde poptávána kvalifikovaná technická pracovní síla, což je příznivé pro zaměstnanost mužů, kteří zde dlouhodobě vykazují nižší míru nezaměstnanosti než ženy. Využívána je i pracovní síla z řad cizích státních příslušníků.

Tabulka č. 3: Vývoj počtu zaměstnanců u nejvýznamnějších zaměstnavatelů (k 31.12.)

Rok	Firma					
	ŠKODA AUTO a.s., Kvasiny*	ASSA ABLOY Czech & Slovakia, s.r.o.	ESAB CZ, s.r.o.	Federal Mogul FP a.s.	Saint-Gobain Construction Products CZ a.s.	KBA – Grafitec s.r.o.
2005	1 747 (220)	851	662	845	325	428
2006	↑ 2 518 (670)	↑ 942	↑ 724	↓ 815	↓ 319	↑ 445
2007	↑ 2 806 (760)	↑ 1 058	↑ 751	↓ 798	↓ 314	↑ 500
2008	↓ 2 669	↓ 1 036	↑ 798	798	↑ 315	↓ 435
2009	↑ 2 895	↓ 893	↓ 666	↓ 621	↓ 265	↓ 353
2010	↑ 3 147 (799)	↓ 878	↓ 662	↑ 668	265	↓ 345
2011	↑ 3 626 (1 125)	↑ 932	↓ 647	↓ 609	↑ 274	↓ 317
2012	↓ 3 481 (440)	↓ 926	↓ 646	↑ 633	↓ 271	↓ 299
2013	↓ 3 373 (349)	↓ 852	↓ 633	↓ 598	↑ 275	↓ 256
2014	↓ 3 242 (497)	↑ 862	↓ 610	↑ 599	x	x

*v závorce je uvedena cizí pracovní síla, od roku 2010 zaměstnanci agentury práce

Pozn.: ↑↓ znázorňují přírůstek/úbytek zaměstnanců

Zdroj: Vlastní zpracování podle: MPSV. Zprávy o situaci na trhu práce [online]. 2006 - 2015 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy

2.3 Komparace vývoje nezaměstnanosti v ČR s vývojem nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou v letech 2005 – 2015

V této podkapitole bude shrnut vývoj základních vybraných ukazatelů v letech 2005 – 2015. Na ukazatele bude pohlíženo z hlediska času a budou porovnána data za celou ČR s daty za okres RK.

Ve sledovaném období vykazoval vývoj průměrné míry nezaměstnanosti v okrese RK stejné tendence jako celorepubliková průměrná míra nezaměstnanosti. Tyto hodnoty však byly v okrese RK vždy minimálně o jeden procentní bod nižší, než byl celorepublikový průměr. Stejnou tendenci vykazuje i průměrná míra nezaměstnanosti mužů a žen. V okrese RK je průměrná míra nezaměstnanosti žen dlouhodobě o něco vyšší než průměrná míra nezaměstnanosti mužů. Naproti tomu v celé ČR muži vykazovali v daném období vyšší míru nezaměstnanosti dvakrát, v letech 2010 a 2013. Podrobnější přehled vývoje a porovnání dalších vybraných ukazatelů lze vidět v následující tabulce (viz tabulka č. 4).

Průměrný počet uchazečů připadající na jedno VPM byl v okrese RK převážně nad celorepublikovým průměrem. Průměrná výše příspěvku v nezaměstnanosti se v okrese RK pohybuje kolem celorepublikového průměru, spíše ale mírně pod jeho hranicí. Nezaměstnanost uchazečů z řad OZP dlouhodobě klesá jak v okrese, tak i v celé republice. Výjimkou byl rok 2009, kdy jejich počet vzrostl z důvodu finanční a ekonomické krize. Počet dlouhodobě nezaměstnaných klesal do roku 2009, pak se začal mírně navyšovat a od roku 2014 zaznamenáváme opět pokles. Nezaměstnanost osob nad 50 let vzrostla v letech 2009, 2010

a poté v letech 2012, 2013. V ČR i okrese RK stoupl v letech 2008, 2009 a 2012 počet nezaměstnaných osob do 24 let. V obdobích let 2008 – 2010 a 2012 – 2013 poklesla i zaměstnanost absolventů. Průměrný věk uchazečů o zaměstnání se dlouhodobě pohybuje kolem hranice 40 let. Postupně dochází ke zvyšování průměrného věku uchazečů, za což mimo jiné může oddalující se odchod zaměstnanců do důchodu.

Tabulka č. 4: Porovnání vývoje vybraných ukazatelů v ČR a v okrese Rychnov nad Kněžnou v letech 2005 - 2015

Hledisko	Rok																					
	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015 (1. pol., k 30.6., červen)	
	ČR	ORK	ČR	ORK	ČR	ORK	ČR	ORK	ČR	ORK	ČR	ORK	ČR	ORK	ČR	ORK	ČR	ORK	ČR	ORK	ČR	ORK
Celková průměrná míra nezaměstnanosti (v %)	6,6	4,6	6,1	3,9	5,0	2,4	4,1	2,0	4,6	6,1	4,6	7,0	5,1	6,7	4,4	6,8	4,7	5,9	7,7	5,0	6,6	3,6
Průměrná míra nezaměstnanosti žen (v %)	6,9	5,1	6,4	4,5	5,4	3,0	4,5	2,4	4,8	6,1	4,8	6,9	5,5	6,7	4,9	6,9	5,3	6,4	7,8	5,6	6,8	4,1
Průměrná míra nezaměstnanosti mužů (v %)	6,4	4,2	5,7	3,2	4,6	1,9	3,7	1,6	4,5	6,1	4,5	7,1	4,8	6,7	4,0	6,6	4,1	5,4	7,6	4,5	6,3	3,0
Průměrný počet uchazečů o zaměstnání (v %)	514 300	2 710	474 800	2 276	392 800	1 462	324 600	1 220	2 653	465 600	2 653	528 700	2 839	507 800	2 466	504 400	2 639	3 255	564 400	2 755	513 900	2 196
Průměrný počet uchazečů připadajících na 1 VPM (prošinec)	9,8	10,6	4,8	3,7	2,5	1,7	3,8	4,1	27,2	17,4	21,2	18,2	14,2	26,3	15,6	36,1	33,4	17,0	9,2	8,3	4,7	3,6
Průměrná měsíční výše příspěvku v nezaměstnanosti (v Kč)	4 215	4 061	4 491	4 498	4 830	4 618	5 309	5 286	5 461	5 851	5 652	5 698	5 586	5 337	5 892	5 989	6 480	6 284	5 958	5 534	6 052	5 967
Počet uchazečů se zdravotním postižením (k 31.12.)	75 300	489	71 300	414	65 200	297	61 100	282	67 700	407	69 500	421	63 100	344	62 000	338	62 800	357	61 100	334	58 600	255
Počet dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů (k 31.12.)	212 800	738	184 900	518	136 900	205	101 500	115	123 900	304	178 500	576	184 100	544	192 200	665	237 000	944	237 200	728	210 400	519
Počet uchazečů nad 50 let (k 31.12.)	128 400	647	121 600	586	108 700	423	103 100	458	144 600	862	155 600	893	132 300	613	144 600	846	162 100	947	158 100	807	138 700	594
Počet uchazečů do 24 let (k 31.12.)	96 500	515	78 500	297	54 800	190	60 700	348	97 700	598	94 900	493	91 900	414	98 700	635	100 000	590	79 900	383	61 500	283
Průměrný počet uchazečů z řad absolventů (prošinec)	33 288	178	26 864	101	22 700	64	17 792	114	19 716	219	30 821	185	29 230	126	36 120	241	39 546	258	23 609	134	13 922	64
Průměrný věk uchazečů o zaměstnání (k 31.12.)	38,6	38,3	39,2	40,0	40,4	41,0	39,8	38,7	39,1	39,3	39,7	40,3	39,2	39,4	38,7	37,8	39,4	39,6	40,6	41,3	41,2	41,0

*nad 12 měsíců

Pozn.: ORK = okres Rychnov nad Kněžnou

Zdroj: Vlastní zpracování podle: MPSV. Situace na trhu práce: Analýzy vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti [online]. 2006 - 2015 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace; MPSV. Statistika nezaměstnanosti [online]. 2005 - 2015 [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>; MPSV. Vývoj nezaměstnanosti od července 2004 [online]. 2004 [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/yvoj_od_072004

2.4 Současná situace na trhu práce

V následující podkapitole bude řeč o současné situaci na trhu práce v ČR a v okrese RK a uvedena nejnovější dostupná data za únor 2016 (viz tabulka č. 5). Celková průměrná míra nezaměstnanosti v ČR je na úrovni 6,3 % a v okrese RK na úrovni 2,8 %. V počtu uchazečů na 1 VPM vykazuje ukazatel za okres RK velmi dobrou hodnotu, která je 1,5, tudíž na jedno VPM připadá v okrese 1,5 uchazeče. Rychnov nad Kněžnou se díky svému dobrému výsledku průměrné míry nezaměstnanosti umístil na druhém nejlepším místě v setřídění okresů podle nejnižší míry nezaměstnanosti. Na prvním místě se umístil okres Praha – východ, který vykazoval hodnotu 2,6 %. Stejně pořadí zaujaly dané dva okresy i v případě setřídění okresů podle počtu uchazečů na 1 VPM. V okrese Praha – východ připadalo na 1 VPM 1,2 uchazeče.⁶⁶

V únoru 2016 bylo v ČR registrováno 461 254 uchazečů o práci, z čehož bylo 225 658 žen. Průměrná celorepubliková výše příspěvku v nezaměstnanosti činila 6 266 Kč. Bylo evidováno 59 404 uchazečů se zdravotním postižením, 184 663 dlouhodobě nezaměstnaných, 146 211 uchazečů nad 50 let, 59 213 uchazečů do 24 let a z řad absolventů 16 548 uchazečů. Průměrný věk uchazeče o práci činil v ČR 41,6 let.⁶⁷ Z celkového počtu uchazečů jich bylo 455 047 z EU/EHP, z čehož jich bylo vyjma ČR celkem 7 541, a 6 180 z třetích zemí. V počtu uchazečů z EU/EHP byli hned po občanech ČR nejvíce zastoupeni občané Slovenska, kterých bylo evidováno 5 951, a Polska, těch bylo evidováno 532. Mezi nejpočetnější skupiny uchazečů z třetích zemí patřily občané Ukrajiny, kteří byli evidováni v počtu 3 027, a občané Ruské federace, těch bylo evidováno 513.⁶⁸

Okres RK evidoval koncem února 1 559 uchazečů o zaměstnání, z toho 873 žen. Průměrná měsíční výše příspěvku v nezaměstnanosti byla 5 994 Kč. Na ÚP bylo evidováno 243 OZP, 335 uchazečů dlouhodobě nezaměstnaných, 577 uchazečů starších 50 let, 190 uchazečů do 24 let a 45 uchazečů z řad absolventů. Průměrný věk uchazečů byl 42,6 let.⁶⁹ Z celkového počtu evidovaných bylo 1 548 uchazečů z EU/EHP, z nichž jejich počet vyjma ČR činil 21, a 11 uchazečů z třetích zemí. V okrese byli nejvíce zastoupeni z řad uchazečů z EU, stejně jako v celé ČR, občané Slovenska, v počtu 17, a Polska, v počtu 2.⁷⁰ Stejně jako v celé ČR bylo

⁶⁶ MPSV. *Měsíční statistická zpráva únor 2016* [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/hkk_2_2016.pdf

⁶⁷ MPSV. *Statistiky nezaměstnanosti: Měsíční statistika struktury uchazečů a volných pracovních míst* [online]. [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>

⁶⁸ MPSV. *Uchazeči z EU, EHP a třetích zemí* [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/eu>

⁶⁹ MPSV. *Statistiky nezaměstnanosti: Měsíční statistika struktury uchazečů a volných pracovních míst* [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>

⁷⁰ MPSV. *Uchazeči z EU, EHP a třetích zemí* [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/eu>

i národnostní složení v případě uchazečů ze třetích zemí. Bylo zde evidováno 5 občanů Ukrajiny a 2 občané Ruské federace.⁷¹

Na konci roku 2015 bylo v celé ČR evidováno celkem 3 574 uchazečů s vysokoškolským vzděláním, z nichž mělo 986 vystudováno ekonomický obor. Z celkového počtu vysokoškolských uchazečů jich bylo 24 evidováno v okrese RK a 5 z nich mělo ekonomické vzdělání.⁷²

V současné době je v okrese vysoká poptávka po zdravotnickém personálu, číšnicích/servírkách a kuchařích, profesionálních řidičích, prodavačích a velkém spektru dělnických profesí.⁷³

Tabulka č. 5: Hodnoty vybraných ukazatelů (k 29. 2. 2016)

	ČR	ORK
Celková průměrná míra nezaměstnanosti	6,3	2,8
Počet nezaměstnaných žen	225 658	873
Počet nezaměstnaných mužů	235 596	686
Počet uchazečů o zaměstnání registrovaných na ÚP	461 254	1 559
Počet uchazečů připadajících na 1 VPM	4,0	1,5
Průměrná měsíční výše příspěvku v nezaměstnanosti (v Kč)	6 266	5 994
Počet uchazečů se zdravotním postižením	59 404	243
Počet dlouhodobě* nezaměstnaných uchazečů	184 663	355
Počet uchazečů nad 50 let	146 211	577
Počet uchazečů do 24 let	59 213	190
Počet uchazečů z řad absolventů	16 548	45
Průměrný věk uchazečů o zaměstnání	41,6	42,6
Počet uchazečů z EU/EHP	455 047	1 548
Počet uchazečů z třetích zemí	6 180	11

Zdroj: Vlastní zpracování podle: MPSV. Statistiky nezaměstnanosti: Měsíční statistika struktury uchazečů a volných pracovních míst [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>; MPSV. Vývoj nezaměstnanosti od července 2004 [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/vyvoj_od_072004

⁷¹ MPSV. Uchazeči z EU, EHP a třetích zemí [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/eu>

⁷² MPSV. Kvalifikační struktura absolventů [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/ksa>

⁷³ MPSV. Hledání volných míst [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/vmjedno/vmrozsir>

3 SHRNUTÍ, NÁVRHY NA MOŽNÁ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ NEZAMĚSTNANOSTI V OKRESE RYCHNOV NAD KNĚŽNOU

Poslední kapitola shrne poznatky z předcházejících kapitol. V závěru bude prostor k zamyšlení se, jak by šla současná situace na trhu práce v okrese RK zlepšit nebo co by měl okres dělat pro to, aby si i nadále udržel svoji dobrou pozici.

3.1 Shrnutí

V této podkapitole budou shrnuty nejvýznamnější charakteristiky vývoje nezaměstnanosti v ČR. Shrňeme si její vývoj ve sledovaném období jak v ČR, tak v okrese RK.

V letech 2005 – 2015 vykazovala průměrná míra nezaměstnanosti v ČR mírně rostoucí trend. Nejvyšší nárůst nezaměstnanosti byl mezi lety 2008 a 2009 v důsledku světové finanční a ekonomické krize, která se začala projevovat na trhu práce ve druhé polovině roku 2008 a výrazně ovlivnila situaci na trhu práce v první polovině roku 2009. Z hlediska sektorové zaměstnanosti národního hospodářství vykazuje ČR dlouhodobě pokles míry zaměstnanosti v primárním sektoru. Sekundární a terciární sektor vykazuje převážně růst nebo se drží na stejné úrovni. Nejdůležitějšími odvětvími v rámci sekundárního sektoru jsou průmysl a to hlavně zpracovatelský, a stavebnictví. Mezi rizikové skupiny uchazečů o zaměstnání se v ČR řadí OZP, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby starší 50 let, absolventi, osoby mladší 25 let. Z hlediska dosaženého vzdělání jsou nejpočetněji zastoupeni vyučení uchazeči a dále uchazeči bez ukončeného vzdělání nebo se základním vzděláním. Jejich nezaměstnanost převážně kopírovala vývoj a stav celkové míry nezaměstnanosti v ČR. Ve srovnání s ostatními zeměmi EU je v ČR nadprůměrný podíl podnikatelů na celkové zaměstnanosti. Pro ČR je typický strukturální charakter nezaměstnanosti, takže zaměstnavatelé nabízejí VPM, ale pracovní síla často nedisponuje odpovídajícím vzděláním a praxí. Ke snížení regionálních rozdílů v nezaměstnanosti a k předcházení dlouhodobé a opakované nezaměstnanosti ohrožených skupin obyvatelstva jsou v rámci aktivní politiky zaměstnanosti poskytovány dotace podnikům, které vytváří nová pracovní místa v okresech s vysokou mírou registrované nezaměstnanosti. Po vstupu ČR do EU se mírně zvýšila dynamika počtu nově hlášených uchazečů o práci ze zemí EU. Nejvíce jich bylo ze Slovenské republiky a z Polska. V ČR je dlouhodobě vyšší nezaměstnanost žen oproti mužům, avšak rozdíl mezi jejich průměrnými mírami nezaměstnanosti není nijak velký. Z pohledu regionů je na tom v ČR nejlépe se zaměstnaností Praha a nejhůře Ústecký kraj.

Vývoj nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou kopíroval vývoj nezaměstnanosti v ČR. Průměrná míra nezaměstnanosti je v okrese dlouhodobě pod celorepublikovým průměrem. Pravidelně se umísťuje mezi prvními deseti okresy s nejnižší nezaměstnaností. Hlavním zaměstnavatelem je zde společnost Škoda Auto a.s. Dalšími významnými zaměstnavateli v regionu jsou firmy: ASSA ABLOY Czech & Slovakia, s.r.o., Federal Mogul FP a.s., Saint-Gobain Construction Products CZ a.s., KBA – Grafitec s.r.o, a další. Okres RK je zaměřen na průmysl a je zde poptávána kvalifikovaná technická pracovní síla, což je příznivé pro zaměstnanost mužů, kteří zde dlouhodobě vykazují nižší míru nezaměstnanosti než ženy. Využívána je i pracovní síla z řad cizích státních příslušníků.

Lze tedy vidět, že nezaměstnanost v nižším územním celku je vždy ovlivňována vyššími celky. Zaměstnanost v okrese je ovlivňována politikou krajského úřadu práce, který je ovlivňován politikou zaměstnanosti MPSV a ten zase musí vykonávat politiku v souladu s právem, cíli a podmínkami EU a v neposlední řadě je vše zaštitěno základními lidskými právy a svobodami.

Zaměstnanost je vždy ovlivňována ekonomickou situací nejen dané země, ale v otevřené ekonomice hraje významnou roli stav globální ekonomiky. ČR je převážně exportní zemí, tudíž na ni má velký vliv i hospodářská a ekonomická situace zemí, do kterých vyváží své produkty a služby. Mnoho firem působících na území ČR je vlastněna zahraničními investory nebo firmy mají zahraniční partnery.

3.2 Návrhy na možná opatření ke snížení nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou

V poslední podkapitole bude blíže pohlíženo na to, jakými nástroji lze snižovat míru nezaměstnanosti. V závěru budou navržena možná opatření ke snížení nezaměstnanosti v okrese RK.

Jak již bylo v předchozí kapitole řečeno, okres RK je na tom s průměrnou mírou nezaměstnanosti velmi dobře, tudíž není potřeba míru nezaměstnanosti výrazně snižovat. Vděčí za to své orientaci na průmysl a to hlavně zpracovatelský. V jeho rámci je zde rozvíjena hlavně výroba motorových vozidel. V roce 2014 došlo k výraznému navýšení VPM. Důvodem jsou dva faktory. Prvním z nich je, že se ekonomice daří. Hlavním důvodem je však začátek monitorování návštěv a zvýšený počet kontaktů ÚP se zaměstnavateli. Tím se zabývají pracovníci oddělení Trhu práce, kteří osobně nebo i jinak kontaktují zaměstnavatele s nabídkou služeb, mezi které bezplatně patří i zveřejnění pracovního místa na webových stránkách MPSV a na nástěnce příslušného ÚP. To část zaměstnavatelů přestala hlásit z důvodu zrušení zákonné

povinnosti hlášení VPM. Nejvyšší míru nezaměstnanosti v okrese vykazuje mikroregion Rokytnicko. Z hlediska nezaměstnanosti se tedy tato oblast vyznačuje jako nejproblémovější v okrese. Jedná se o lokalitu v pohraniční části Orlických hor, kde jsou omezené pracovní příležitosti a stále špatná možnost dojíždění za zaměstnáním. V poslední době zde ale došlo k rozvoji podnikatelských aktivit. Významným zaměstnavatelem se zde stala firma FrostFood a.s., která se zabývá výrobou mražených potravinových výrobků. V roce 2014 zaměstnávala 142 lidí.⁷⁴ V horských oblastech je trvale rozvíjen cestovní ruch. Příznivým faktorem je i dopravní infrastruktura. Problémem je prohlubující se disproporce mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Je zde velký zájem o technické obory, ale evidovaní uchazeči mají jiná zaměření. Dalším problémem je zaměstnávání absolventů a mladistvých, jejichž vzdělání často neodpovídá aktuální poptávce na trhu práce. Většina zaměstnavatelů nemá dostatek časového prostoru a pracovních sil k zaškolení absolventů, kterým je potřeba věnovat zvýšenou pozornost po delší časový úsek oproti lidem s praxí. ÚP nabízí absolventům poradenské služby, příspěvky zaměstnavatelům, vhodnou rekvalifikaci. Mezi rizikové skupiny uchazečů patří OZP, kteří nemohou kvůli handicapu vykonávat práci za stejných podmínek jako ostatní. Pro podporu jejich zaměstnávání vznikl projekt „Sociální pilíř konceptu společenské odpovědnosti firem, ve vztahu k zaměstnanosti OZP na volném trhu práce“. Tento projekt je financovaný z evropských a národních zdrojů. Jeho cílem je na základě „dobré praxe“ inspirovat ostatní zaměstnavatele k vytvoření podmínek k zaměstnávání těchto osob. V současné době jsou v ČR zaměstnavatelé s více jak 25 zaměstnanci v pracovním poměru povinni se podílet na zaměstnanosti OZP ve výši povinného podílu těchto osob na celkovém počtu zaměstnanců zaměstnavatele. Povinný podíl činí 4 %. Zaměstnavatel může tuto povinnost plnit třemi způsoby. První možnost je zaměstnávat OZP v pracovním poměru. Druhou z možností je odebírání výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50 % zaměstnanců se zdravotním postižením či zadáváním zakázek těmto zaměstnavatelům. Dále mohou odebírat výrobky či služby od OZP, které jsou OSVČ a nezaměstnávají žádné zaměstnance, nebo zadávat zakázky těmto osobám. Třetí možností je odvod do státního rozpočtu. Povinní zaměstnavatelé mohou tyto způsoby i vzájemně kombinovat.⁷⁵ Uchazeči z vyšších věkových kategorií využívají možnost rekvalifikace. Častým problémem je i mobilita. Lidé v ČR nejsou zvyklí a ochotní se za prací stěhovat.

---

⁷⁴ MPSV. *Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2014 a strategie APZ pro rok 2015* [online]. 2015 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2014.pdf

⁷⁵ MPSV. *Úřad práce ČR* [online]. 2016 [cit. 2016-03-26]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/zamestnavani_ozp

Dá se říci, že náš region je velmi závislý na odbytu produktů automobilového průmyslu a i dalších produktů ostatních významných zaměstnavatelů a to převážně do ciziny. Jsme tedy silně ovlivňováni poptávkou ze zahraničí. Převážná většina velkých firem, tudíž i hlavních zaměstnavatelů, které se nachází na území okresu Rychnov nad Kněžnou, má zahraničního majitele nebo se jedná o spojení více podniků, které mají vždy zahraniční partnery.

V rámci aktivní politiky zaměstnanosti jsou nejhojněji používanými nástroji rekvalifikace, veřejně prospěšné práce a společensky účelná pracovní místa. Při realizaci jednotlivých nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti jsou využívány finanční prostředky ze státního rozpočtu a z Evropských strukturálních fondů. Z hlediska podpory zaměstnávání mladých lidí byl v roce 2014 realizován projekt s názvem Odborné praxe pro mladé do 30 let v Královéhradeckém kraji. Jeho cílem bylo, aby mladí lidé, bez rozdílu ve vzdělání, mohli získat praxi či dlouhodobé pracovní uplatnění.⁷⁶

Do dalších let by bylo v okrese RK dobré pokračovat v uplatňování současné strategie, která se stejně tak jako politika zaměstnanosti celé ČR snaží splnit cíle Strategie Evropa 2020 nebo se jim alespoň co nejvíce přiblížit. Vše se ale samozřejmě odvíjí od vývoje ekonomiky.

V první řadě je důležité zaměřit se na nezaměstnanost rizikových skupin a podpořit jejich začlenění do práce. Jako jedno z nejdůležitějších opatření lze navrhnout vytvořit rozmanitější a širší výběr projektů školících agentur na podporu vzdělávání rizikových skupin, které by jistě přispělo k větší zaměstnanosti těchto osob. Zvýšená pozornost by se měla věnovat hlavně dlouhodobě nezaměstnaným a nezaměstnaným lidem do 25 let. V případě nevhodné kvalifikace by měli mít uchazeči možnost rozšířit si své obzory a naučit se novým věcem pomocí různých druhů rekvalifikací. K podpoře zaměstnanosti mladých lidí je v současné době v realizaci projekt Záruky pro mladé v Královéhradeckém kraji. Pro boj s dlouhodobou nezaměstnaností lze kromě rekvalifikací využít veřejně prospěšné práce, společensky účelná místa či motivační programy. Důležité je najít vhodnou výši podpory v nezaměstnanosti, aby i nadále stimulovala nezaměstnané hledat si zaměstnání.

Další rizikovou skupinou potýkající se s nezaměstnaností jsou absolventi. Je velmi obtížné najít si při studiu praxi, která by byla po ukončení studia dostatečná pro většinu budoucích zaměstnavatelů. Přitom skoro každý zaměstnavatel dnes vyžaduje na většinu pracovních míst praxi v oboru. Důležité je podnítit iniciativu firem zaměstnávat absolventy. Je tedy vhodné pokračovat dále v dotování míst pro absolventy či zajišťovat firmám za jejich zaměstnání určité

---

⁷⁶ MPSV. *Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2014 a strategie APZ pro rok 2015* [online]. 2015 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2014.pdf

výhody (např. snižování daní), stejně tak jak je tomu u podpory zaměstnávání OZP. Stálo by za to zavést povinné, alespoň půlroční, praxe na vysokých i středních školách. K tomu, aby se předešlo problému s uplatněním absolventů je dobré, aby žáci devátých tříd základních škol využívali poradenství k volbě povolání, čímž zjistí nejen na jakou práci se hodí, ale i o jaké profesi je a v nejbližších letech i bude zájem.

Mělo by se pomoci rodičům pečujícím o dítě do 15 let věku. Ti mívají problém s tím, že jsou děti často nemocné, musí s nimi chodit po doktorech nebo je doprovázet na jiné, např. sportovní, akce. Jako řešení by se nabízela práce z domu nebo práce na zkrácený úvazek.

Důležité je podpořit tvorbu nových pracovních míst, čehož lze dosáhnout přilákáním nových investorů do regionu vytvořením příznivých a lákavých podmínek, např. dobrá dostupnost, vznik průmyslových zón, zvýhodněné úvěry a pozemky, kvalifikovaná pracovní síla, aj. U stávajících podnikatelů lze podnitit tvorbu nových pracovních míst například formou daňových úlev či investičních a finančních pobídek. K tomu by mohla přispět reforma sociálního a zdravotního pojištění. Odvádění těchto povinných dávek tvoří značnou část nákladů zaměstnavatele, tudíž by jejich snížení mělo vést ke zlevnění pracovní síly a zaměstnavatel by si tak mohl dovolit zaměstnávat více pracovníků. Dále lze zaměstnavateli poskytovat příspěvek na zapracování nebo příspěvek na dopravu zaměstnanců.

Vhodné je podporovat uchazeče, kteří se rozhodnou sami podnikat, stát se osobou samostatně výdělečně činnou. Poskytovat jim finanční a právní poradenství či zvýhodněné úvěry.

V neposlední řadě by mohla mít příznivý vliv na zaměstnanost dostavba dálnice D11, která má vést z Prahy přes Hradec Králové do Polska. Její dostavba zlepší dopravní spojení a přinese i pracovní příležitosti ve stavebnictví.

Trh práce v ČR se vyznačuje nízkou flexibilitou. V tomto směru by mohla pomoci větší smluvní volnost v pracovně-právních vztazích. Ta je dána zákoníkem práce, tudíž by tato změna vyžadovala úpravu legislativy. Zaměstnavatelé by mohli snadněji měnit a určovat pracovní dobu svých zaměstnanců podle současné situace firmy na trhu (práce na zkrácený úvazek, přesčas, práce o víkendech) a měnit jejich pracovní pozice a pracovní náplň v rámci podniku. Stát by se měl zaměřit spíše místo ochrany pracovního místa na ochranu zaměstnání. Toto opatření však vyžaduje zvýšení státních výdajů na politiku zaměstnanosti, protože za cílem zpružnění trhu práce na sebe stát často přebírá část nákladů firem či zaměstnanců. Stát by měl i nadále zaručovat jistotu pomoci s hledáním nového pracovního místa a sociálního příjmu při ztrátě pracovního příjmu.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo na základě vyhodnocení dat, příčin a trendů vývoje nezaměstnanosti v České republice v komparaci s vývojem nezaměstnanosti a konkrétních faktorů v okrese Rychnov nad Kněžnou navrhnout možná opatření ke snížení nezaměstnanosti na Rychnovsku.

K dosažení hlavního cíle práce byly stanoveny parciální cíle. Nejprve byly vymezeny základní pojmy klíčové k pochopení následující problematiky (nezaměstnanost, trh práce, politika zaměstnanosti). Bylo vysvětleno, jak lze v ČR nezaměstnanost měřit a v jakých se vyskytuje formách. Dále byl představen trh práce jako součást hospodářského koloběhu. Stejně tak jako na jiných trzích, i na něm dochází ke střetu nabídky s poptávkou. Bylo vysvětleno, co je to „substituční a důchodový efekt“, a kdy lze dosáhnout na trhu práce tržní rovnováhy. O dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po práci, produktivním využití zdrojů pracovních sil a o zabezpečení práv občanů na práci usiluje politika zaměstnanosti. Ta je zaměřena na dvě oblasti – aktivní a pasivní. Pasivní politika řeší pouze následky nezaměstnanosti v podobě podpor, tudíž není moc žádoucí. Naopak aktivní politika zaměstnanosti se snaží nezaměstnané stimulovat ke změně jejich postavení na trhu práce. Používá k tomu své nástroje, mezi něž nejčastěji patří rekvalifikace, absolventská místa, veřejně prospěšná místa, chráněné dílny či podpora tvorby nových pracovních míst. V ČR do roku 1989 žádná oficiální nezaměstnanost neexistovala, stejně jako v ostatních socialistických státech zde byla přezaměstnanost. V 90. letech zde panovaly obavy z vysoké míry nezaměstnanosti. Ty se však nakonec nevyplnily díky tomu, že zde nebyl rozvinut sektor služeb, jehož rozvoj přinesl nová pracovní místa. Nezaměstnaní ke hledání svého zaměstnání stále nejvíce využívají ÚP, ale začíná se i více využívat zprostředkování zaměstnání agenturou práce nebo si nezaměstnaní mohou sami vyhledávat volné pracovní pozice na webových stránkách zaměstnavatelů.

Druhým dílčím cílem byla analýza nezaměstnanosti v České republice ve vybraných letech (2005 – 2015). V roce 2013 došlo v ČR ke sjednocení ukazatele registrované míry nezaměstnanosti, kterým se stal ukazatel s názvem Podíl nezaměstnaných osob. Nový ukazatel má kvůli své odlišné definici jinou úroveň, a proto je s původním ukazatelem nesrovnatelný. MPSV přepočítalo podle tohoto ukazatele údaje registrované míry nezaměstnanosti od roku 2005. Vývoj a dopady nezaměstnanosti byly každý rok sledovány pomocí následujících hledisek: sektorová ekonomika, podnikatelská sféra, rizikové skupiny osob, průměrný počet uchazečů registrovaných na ÚP, průměrný počet uchazečů na 1 VPM, cizí státní příslušníci

v postavení zaměstnanců. Z pohledu krajů je na tom v ČR nejlépe se zaměstnaností Praha a nejhůře Ústecký kraj.

Dále byl analyzován vývoj a dopady nezaměstnanosti v okrese RK. Nejprve byl okres stručně představen a charakterizováno jeho postavení z hlediska nezaměstnanosti v rámci kraje (Královehradecký). Poté byl každý rok zmapován pomocí pohybu počtu zaměstnanců u vybraných nejvýznamnějších zaměstnavatelů v okrese. Nejvýznamnějším zaměstnavatelem, který výrazně ovlivňuje zaměstnanost v okrese, je společnost Škoda Auto a.s.

Když byla zmapována zvláště situace v ČR a v okrese RK, mohlo se přejít k samotné komparaci. Z porovnání vyplynulo, že celková průměrná míra nezaměstnanosti v okrese RK vykazuje dlouhodobě stejné tendence jako celorepubliková průměrná míra nezaměstnanosti. Průměrná míra nezaměstnanosti je v analyzovaném okrese dlouhodobě pod celorepublikovým průměrem a pravidelně se umísťuje mezi prvními deseti okresy s nejnižší mírou nezaměstnanosti v ČR. Ukázalo se, že nejproblémovější období bylo mezi lety 2008 – 2009, kdy došlo k nejvyššímu meziročnímu nárůstu průměrné míry nezaměstnanosti v důsledku světové finanční a ekonomické krize. Nezaměstnanost na nižším územním celku je vždy ovlivňována politikou zaměstnanosti vyššího územního celku. Každý má právo pracovat a je zde snaha, aby mohl každý občan toto právo uplatnit.

Postupně se tak přešlo k hlavnímu cíli, jímž bylo shrnutí dosažených poznatků a následné návrhy na možná opatření ke snížení nezaměstnanosti v okrese RK. V okrese je rozvinutý zpracovatelský průmysl, který dává pracovní příležitosti většině obyvatel. V horských oblastech je rozvíjen cestovní ruch. Orlické hory dávají možnost jak zimního tak i letního vyžití. Problém okresu, stejně tak jako celé ČR, je strukturální nezaměstnanost. V současné době je zde velká poptávka po pracovnících technického zaměření a zdravotnickém personálu. Lidé evidovaní na ÚP však často nemají požadovanou odbornost. ÚP se danou situací snaží řešit rekvalifikacemi. Dalším problémem je nezaměstnanost absolventů, kde je snaha vytvářet absolventská místa. Nejproblémovější skupinou jsou dlouhodobě nezaměstnaní, kteří často vlastně ani pracovat nechtějí. K podpoře jejich začlenění do práce jsou u nich využívány veřejně prospěšné práce a postupné snižování sociálních dávek. Aktivní politika zaměstnanosti podporuje zaměstnanost rizikových skupin nejčastěji prostřednictvím různých programů, které jsou financovány ze státního rozpočtu a Evropských strukturálních fondů.

V současnosti je snaha přiblížit se cílům Strategie Evropa 2020, které vycházejí ze současných problémů politiky zaměstnanosti a snaží se je eliminovat. V dalších letech lze nezaměstnanost v regionu dále snižovat poskytováním širšího a rozmanitějšího výběru projektů školících

agentur, které budou reagovat na současnou situaci na trhu práce. Dobrou příležitostí, jak se přiblížit k získání zaměstnání, je účast v programech financovaných ze strukturálních fondů, které jsou vždy zaměřeny na ty nejrizikovější skupiny daného regionu. Pro vzrůst zaměstnanosti je důležité podnítit iniciativu firem zaměstnávat uchazeče z rizikových skupin (dlouhodobě nezaměstnané, OZP, absolventy, aj.). To lze například dotováním absolventských a společensky účelných pracovních míst či poskytováním příspěvků na zaškolení. K zaměstnanosti absolventů by mohlo přispět zavedení povinných, aspoň půlročních, praxí na středních a vysokých školách a dále zlepšení informovanosti a podpoře oborů, o které je zájem a mají budoucnost. Rodiny s dětmi do 15 let by mohla podpořit možnost práce z domu či práce na zkrácený úvazek. Důležitá je tvorba nových pracovních míst, které je možné dosáhnout přilákáním nových investorů nebo podnítit vznik nových pracovních míst u současných zaměstnavatelů. Toho lze dosáhnout investičními či finančními pobídkami a daňovými úlevami. Výrazný dopad by na zvýšení zaměstnanosti mohlo mít snížení povinných odvodů na sociálním a zdravotním pojištění. ČR má málo flexibilní trh práce, což se projevuje ve schopnosti a jednoduchosti jeho adaptace na měnící se podmínky. Řešením této situace by mohla být větší smluvní volnost v pracovních vztazích, která by dávala zaměstnavatelům právo upravovat pracovní dobu svých zaměstnanců podle potřeby a zároveň by je mohli přemísťovat na jiné pozice či jim dát jinou pracovní náplň. Za cílem zpružnění trhu práce na sebe stát často přebírá část nákladů firem či zaměstnanců, což vyžaduje větší výdaje státní politiky zaměstnanosti.

SEZNAM ZDROJŮ

- [1] ATLAS: Dnešní finanční svět. *Tržní systém: trh, cena, peníze* [online]. 2012 [cit. 2015-11-09]. Dostupné z: <http://atlas.dnesni-financni-svet.cz/cs/penize/mena/index.html>
- [2] BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ. *Nezaměstnanost*. Vyd. 2., přeprac. a aktualiz. Praha: Grada, 2013, 187 s. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4282-3.
- [3] ČSÚ. *Charakteristika okresu Rychnov nad Kněžnou* [online]. 2016 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/charakteristika_okresu_rychnov_nad_kneznou
- [4] JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3258-9.
- [5] KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, 242 s. ISBN 978-80-245-1930-2.
- [6] KLIKOVÁ, Christiana a Igor KOTLÁN. *Hospodářská politika*. Vyd. 1. Ostrava: Sokrates, 2003, 275 s. ISBN 80-865-7204-8.
- [7] MAREŠ, Petr (ed.) a Tomáš SIROVÁTKA (ed.). *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2003, 272 s. ISBN 80-210-3048-8.
- [8] MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 172 s. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-864-2908-3.
- [9] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Portál územního plánování: Mapa správního uspořádání České republiky (ke dni 31. 1. 2015) – Okresy* [online]. ©2002–2016 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: <http://portal.uur.cz/images/mapy/02-mapa-cr-okresy-2015.jpg>
- [10] MPSV. *Analýza trhu práce v Královéhradeckém kraji za rok 2011* [online]. 2012 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2011.pdf
- [11] MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2005* [online]. 2006 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2005/analyza_zam_nezam_2005.pdf

- [12] MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2006* [online]. 2007 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2006/Analyza0612.pdf
- [13] MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2007* [online]. 2008 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2007/Anal2007.pdf
- [14] MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2008* [online]. 2009 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2008/Anal2008.pdf
- [15] MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2009* [online]. 2010 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2009/Anal2009.pdf
- [16] MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2010* [online]. 2011 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2010/Anal2010.pdf
- [17] MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2011* [online]. 2012 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2011/Anal2011.pdf
- [18] MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2012* [online]. 2013 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2012/anal2012.pdf
- [19] MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2013* [online]. 2014 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2013/anal2013.pdf
- [20] MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2014* [online]. 2015 [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2014/anal2014.pdf
- [21] MPSV. *Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob* [online]. 2016 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady
- [22] MPSV. *Hledání volných míst* [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/vmjedno/vmrozsir>

- [23] MPSV. *Kvalifikační struktura absolventů* [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/ksa>
- [24] MPSV. *Měsíční statistická zpráva únor 2016* [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/hkk_2_2016.pdf
- [25] MPSV. *Příjmy a životní úroveň: Minimální mzda od 1. 1. 2016* [online]. 2015 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/22117>
- [26] MPSV. *Příjmy a životní úroveň: Životní a existenční minimum* [online]. 2013 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/11852>
- [27] MPSV. *Situace na trhu práce: Analýzy vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti* [online]. 2006 - 2015 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace
- [28] MPSV. *Statistiky nezaměstnanosti: Měsíční statistika struktury uchazečů a volných pracovních míst* [online]. 2005 – 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>
- [29] MPSV. *Uchazeči z EU, EHP a třetích zemí* [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/eu>
- [30] MPSV. *Úřad práce ČR* [online]. 2016 [cit. 2016-03-26]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/zamestnavani_ozp
- [31] MPSV. *Vývoj nezaměstnanosti od července 2004* [online]. 2016 [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/vyvoj_od_072004
- [32] MPSV. *Změna metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti* [online]. ©2002-2015 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky
- [33] MPSV. *Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2012 a strategie APZ pro rok 2013* [online]. 2013 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj_2012.pdf
- [34] MPSV. *Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2013 a strategie APZ pro rok 2014* [online]. 2014 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj_2013.pdf

- [35] MPSV. *Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2014 a strategie APZ pro rok 2015* [online]. 2015 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2014.pdf
- [36] MPSV. *Zpráva o situaci na trhu práce - 2005* [online]. 2006 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2005.pdf
- [37] MPSV. *Zpráva o situaci na trhu práce - 2006* [online]. 2007 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2006.pdf
- [38] MPSV. *Zpráva o situaci na trhu práce – 2007* [online]. 2008 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2007.pdf
- [39] MPSV. *Zpráva o situaci na trhu práce - 2009* [online]. 2010 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2009.pdf
- [40] MPSV. *Zpráva o situaci na trhu práce - 2010* [online]. 2011 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2010.pdf
- [41] MPSV. *Zprávy o situaci na trhu práce* [online]. 2006 - 2015 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy
- [42] PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. Vyd. 3. Slaný: Melandrium, 2007, 278 s. ISBN 978-80-86175-58-4.
- [43] VLÁDA ČR. *Strategie Evropa 2020 a ČR: Národní cíle ČR v rámci Strategie Evropa 2020* [online]. ©2009-2016 [cit. 2015-11-10]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/cr/eu-2020-a-cr-78696/>